

CATALUNYA

REVISTA SETMANAL

Montaner, núm. 22. ♦ Número solt, 25 cts; -l' any 10 ptes.; trim. 3 ptes. - Estranger, 15 ptes. l' any.

Any VII

Barcelona 25 Octubre de 1913

PERTENECE A LA BIBLIOTECA
DEL
ATENEO BARCELONES

Núm. 312

SUMARI

Informalitats perilloses.

Sobre la celebració d'un Congrés de Dret Català. - Per ara votem en contra, per EMILI SAGUER.

L'enemic, per JOSEP LLEONART.

Moralitats. - A Ramón Rucabado, per J. M. LOPEZ-PICÓ.

El temperament dels adultes, per G. FERRERO.

Una esmena, per MORATÓ.

Conferència donada el dia 18 de Octubre de 1913 a l'Institut Higiénic - Kinesiteràpic, per JOSEP ELÍAS I JUNCOSA.

«L'Alsàcia-Lorena obstacle a l'expansió alemanya».

El Revisor. - Comedia en cinc actes de Nicolai V. Gogol. (Trad. C. R. B.)

Càtedra de la Llengua Catalana.

De la premsa

França i Espanya. - Exposició de fets, per A. ROVIRA I VIRGILI.

El enigma de un banquet, per EMILIO JUNOY.

Los políticos contra España, per FEDERICO URALKS.

De l'Institut d'Estudis Catalans.

Acaba de sortir

DRET CATALA
Obra nova

Qüestions Civils, estudiades segons nostre Dret per Lluís de Peguera, extractades per

Francesc Maspons i Anglasell.
Extracte de la doctrina civil de Peguera anotat amb la Jurisprudència catalana.

Informalitats perilloses

Quan dèu anys enrera el Catalanisme's llençà a la vida política, i el Doctor Robert exposà al Congrés espanyol amb tota sa integritat las aspiracions d'aqueix moviment català, la premsa madrilenya, els polítics madrilenys i en general quans sostenen el criteri de la vella política centralista fracassada, varen pronunciar-se irats contra Catalunya i contra els catalans.

Una autonomia que tingués caràcter polític els esverava, els hi feya perdre el seny.

Paralelament amb això, trobaven molt natural que Catalunya demanés una certa descentralització administrativa. Aquesta la consideraven no solament justa, si que també necessària.

Eren aquells, els temps de la *bien entendida*.

Al cap de dèu anys, el Catalanisme, deixant el seu caràcter impetuós, estrident i de violència, per a convertir-se en pensador, reflexiu i per demés conscient, demana als monopolitzadors de la vella política una reforma autonomista, que ni remotament té caràcter polític; que pel contrari el seu alcanç és exclusivament administratiu, feblement administratiu.

I contra aquesta moderada petició de Catalunya, se manifesten amb intemperança tots aquells que deien: LLIBERTAT POLITICA, NO; LLIBERTAT ADMINISTRATIVA, SI.

L'espectacle no pot ésser més deplorable. Aqueixa actitud constitueix un cas d'informalitat i de burla que Catalunya no aguantarà pas. Mes a qui conegui la política madrilenya, per haver viscut molt o poc aquella vida, no deu estranyar-li aqueix cas de informalitat política.

Els, si algunes vegades han manifestat

una certa conformitat amb les nostres aspiracions, no ha sigut per convicció, sinó per por. Aquestes aspiracions han procurat entretenir-les i enganyar-les, creient que obrant aixís aquesta aspiració catalana aniria desapareixent.

Difícilment se trobarà un sol home en la vella política espanyola, que, per convicció, impulsi cap mida de caràcter legislatiu en favor de les aspiracions catalanes.

Es de creure que n'hi hagi o pugua haver-n'hi algú que de conformitat amb elles actuï; però si hi és, i aixís obra, serà per consideracions d'altre mena.

I una d'aquestes consideracions que més pesen a Madrid, és la exigència d'un poble, l'amenaça d'un poble.

Al qui escriu aquestes ratlles no fa gaires setmanes li manifestava un alt funcionari del Ministeri de la Governació, estant en conversa en plena Porta del Sol: aquí, per a assolir alguna cosa s'ha de cridar. I afegia: A Espanya hi han 49 províncies; si 48 d'elles estan quietes y n'hi hà una que crida, tingui la seguretat de que una també tindrà tot lo que vulgui; les altres 48 no tindran res: aquesta és la raó suprema en la política espanyola.

Potser, doncs, que els catalans, que ja hem apurat la paciència amb procediments moderats i fins governamentals, ens vejem obligats altre vegada a cridar.

Si aixís és necessari, hi hà la seguretat de que se farà amb tanta o més vehemència que altres vegades. I és de creure que el nou crit de Catalunya, alligonat per la experiència, acabarà amb un imperi de mentida política que per dignitat de tot Espanya no pot ni deu continuar.

Sobre la celebració d'un Congrés de Dret Català

Per ara votem en contra

L'aparició a les planes d'aquesta Revista del article del distingit advocat D. Josep M.ª Gich abogant per la celebració d'un Congrés de Dret Català a semblança de ço que compliren els metges de llengua catalana, ha motivat per ara—que nosaltres sapiguem—l'adhesió de la Revista «La Notaria», i la publicació d'uns articles a «La Veu de Catalunya», deguts a la prestigiosa firma d'En Jaume Bofill, les consideracions del qual han sigut batudes pel mestre en Dret Català D. Anton Maria Borrell, mitjançant un article igualment publicat a les planes de «La Veu de Catalunya», article que recomanem al nostre jovent estudiós, perquè'l lliuri de jutjar amb precipitació i lleugeresa el valor actual del Dret Civil de Catalunya.

Ja en l'any de 1907, se llençà a la publicitat l'idea de preparar un Congrés per a dur a terme la codificació del nostre Dret, prenent allavors per patró el Congrés que acabava de celebrar-se en honor de la llengua catalana.

Nosaltres, mancats d'autoritat, però escudats en l'afecte que hem demostrat a les institucions civils catalanes, combaterem, mitjançant un article que publicà «El Poble Català» el 19 Desembre de 1907, la celebració d'un Congrés mentres no estigués més ben preparada l'obra de la Codificació del Dret Català.

I com que, per dissort nostra, en 1912 al donar una Conferència, el 22 Abril, en l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Barcelona, continuaven subsint els mateixos motius que impedeixen que pugui ésser profitós un Congrés de Dret Català, en el final de la Conferència insistírem sobre el camí a seguir, per nosaltres ja senyalat en 1907, per a dur a terme l'obra de codificació del Dret Civil de Catalunya.

I com que entenem que és del cas no procedir en semblant afer amb precipitació, sinó d'una manera per demés entenimentada, volem transcriure a continuació el final de nostra Conferència, malgrat haver aparegut ja a «La Revista Jurídica» de Catalunya; car així nostre pensar, que voldríem veure acceptat o discutit, adquirirà una major publicitat.

Després de patentitzar en nostra Conferència «Els fideicomissos amb relació a la futura Codificació Catalana», les deficiències importantíssimes que s'observen en els treballs més autoritzats de preparació per a l'Apèndix, acabavem dient:

«Senyors: lluny, molt lluny de mi l'idea de creure haver en tot encertat, en les diver-

ses observacions que deixo exposades a la vostra superior atenció.

Per a una tal creença tenir, caldria no sols que tingués una confiança en mí, que ningú com jo sab que no la puc tindre, sinó que en lloc de considerar com un problema, per demés espinós i complexe, el de la Codificació del Dret Civil d'un poble, i per tant, del nostre, el reputés com a una cosa fàcil, com a feina lleugera, susceptible de ser a la perfecció realitzada, sens gran preparació, amb sols dedicar-li algunes estones, sempre que, qui les hi dediqués, fos persona de regoneguda aptitud i probat patriotisme.

Estic convençut que, més que difícilíssim, és en absolut impossible, que sens una gran preparació, i sens disposar de personal competentíssim, que deixant els seus quefers ordinaris se dediqui exclusivament al treball de la Codificació, l'obra de traduir en un Apèndix o Còdic la nostra total legislació civil pugua resultar mitjanament acceptable.

Jo vull aprofitar l'ocasió, per a retre un tribut d'admiració i sincer regoneixement, que estic segur que vosaltres amb mi tributareu, als eximis juriconsults que han preparat projectes d'Apèndix, sisquera deguin ser ells objecte de seria revisió, com els senyors D. Francisco Romaní i Puigdemolas i D. Joan de Deu Trías i Giró, que l'any 1903 publicaren son Avant-projecte. Se'l mereixen tant més, en quant l'actitud passiva dels altres juriconsults, dels professionals en general, demostra que son procedir constitueix un acte de verdader heroïsme, que no pot exigir-se a ningú, perquè no hi ha dret a pretendre, com digué'l senyor Azcárate en el Congrés espanyol, el 8 Abril de 1889, en ocasió de la discussió del Còdic Civil, que qui té necessitat d'acudir tots els dies als Tribunals, a la Càtedra o al Parlament, pugui fer un Còdic a estones perdudes.

Més com el temps s'escurça, cal cercar la manera d'enllestir, i sobre tot d'enllestir bé la feina que, amb relativa ventatja nostra ens encomanà el senyor Durán y Bas

No cal pensar ja en que pugui venir una llei que dongui interpretació autèntica al article 12 del Còdic Civil, i que mantinga l'estat de dret que d'això ne resultés d'una manera definitiva, dispensant de l'obligació de formular Apèndixs més o menys extensos.

Han passat ja dos decenis de la publicació del Còdic Civil, que, segons prescripció en el mateix consignada, devía revisar-se cada deu anys.

Si aquest treball no ha tingut lloc encara, és de creure que no passarà molt temps sens que'l Còdic se revisi, i allavors és seguríssim que'l Govern de Madrid intentarà portar a compliment l'obra dels Apèndixs; i, senyors, ¿quina no seria la nostra vergonya, i quin perjudici tant greu no representaria per a Catalunya no poguer oferir als Poders del Estat, per manca de conscient opinió entre nosaltres formada, un projecte que significués la síntesi del total pensar i sentir de les classes professionals, i de totes les forces vives del país? Si això succeís, i correm imminent perill de que succeïxi, amb quin dret ens encarariem amb el Govern espanyol demanant respecte per un Dret que no hauríem sabut concretar en un Còdic o Apèndix?

Adhuc presentant Catalunya un Còdic únic, fermament, conscientment i decididament emprès per tots els professionals i forces vives del país, representarà un moment difícil i de verdader perill el de la discussió i aprovació pel Govern, per la Comissió General de Còdics i pels Cossos Colegialadors.

Urgeix que constituim, doncs, però molt depressa, un verdader bloc, format per gent de tots els pensars, amb sols que considerin indispensable la conservació i renovació, realitzada principalment per nosaltres mateixos, de la nostra llei civil; el coherent acoblament dels quals signifiqui com una contra solidaritat a la que, espontaniament i sense necessitat d'acord previ, existeix i funciona sempre entre'ls polítics i professionals dels païssos nomenats de Dret comú, que, sense distinció de color polític, aspiren a que sigui una sola llei civil espanyola i que per a aconseguir-ho apel·len a tots els medis que'l seu singular patriotisme els suggereix. A aquest fi, veiem com s'està procurant pels lliberals i conservadors la reorganització del Notariat per a assolir que'ls més autoritzats intèrprets del Dret, sobre tot del consuetudinari, desconexin els costums i fassó d'ésser dels respectius païssos de legislació especial.

No farem la obra del nostre Apèndix, amb el procediment fins avui seguit, i amb els medis que disposem.

Considerem que significaria un oprobi incalificable, un esmicolament de la nostra vida jurídica, tant si a Madrid barroerament i amb la competència que per a això els manca ens donguessin un Apèndix qualsevol, com si acceptessin un Apèndix nostre que no fos producte de distints estudis i revisions.

¿Quanta no fóra la responsabilitat dels professionals catalans, si resultés després, com necessàriament deuría succeir, que una gran part del nostre Dret no quedés buidat o traduït dins l'articular del Apèndix, o bé que el que compregués hi restés consignat sense el degut engranatge, tant entre ses parts, com en relació al Còdic Civil!

Pensi's que amb tot i representar el Còdic Civil espanyol el treball de molt més de mig segle, amb intervenció dels millors jurisconsults conreadors de la legislació civil general, la nota més trista que pogué consignar la critica fou la d'haver-se donat per acabada la feina abans de, reposadament, donar-li l'últim toc, havent-se pogut dir de semblant Còs legal, entre altres coses molt i molt greus, pel digne cultísim President d'aquesta Academia, en la sessió del Congrés de 20 Març de 1889, que degut a la precipitació amb que's volgué acabar, hi apareixen doscents cinquanta articles literalment transcrits del Còdic francès, i un nombre triple d'igual procedencia, que amb algú canvi de paraules venen a dir el mateix.

I jo crec, senyors, que no anem a pretendre ara que coneixem millor nosaltres la nostra peculiar legislació, del que coneixen la seva els jurisconsults castellans, els quals en gran nombre i per molt temps treballaren, publicant-se apreciabilíssims treballs, en l'obra del llur Còdic, essent de notar que no pocs d'ells podien quasi assiduament dedicar-s'hi, perquè, si directament no percibien emoluments, eren persones que, en gran part vivien del pressupost.

Donat el nostre caràcter, que també té molt de lleuger, correm el perill que, atropelladament, sobre tot al rebre de Madrid els primers requeriments, volguem donar per acabada l'obra de la codificació del nostre Dret peculiar.

No és la serietat i reflexiu reposament nota tant característica de la generalitat de la gent nostra.

El camí a seguir, doncs, entenem que, en principi, és el mateix que senyalàrem, sense que ningú se fés ressò del nostre clam, el 19 Desembre de 1907, de les planes estant d'un periòdic d'aquesta Capital i en ocasió que «La Veu de Catalunya» i «El Poble Català» indicaren l'idea de la celebració d'un Congrés per a donar terme a la codificació catalana, el qual projecte combatérem mentres no fós més ben preparada l'obra de la nostra codificació, ja que als Congressos, segons diguérem, se'ls hi ha de donar la feina quasi feta, per a evitar que s'hi consumeixi llenya de la que produeix molta flama i no deixa gens de caliu.

Acceptant, doncs, ara, la mateixa idea que allavors exposàrem, direm:

Per a portar a terme l'obra de la nostra codificació amb la relativa perfecció que és susceptible tota obra d'homes, urgeix, si tenim consciencia de la nostra crítica situació i sentim un ver afecte al Dret de Catalunya, cercar manera que activament es treballi prompte en la revisió dels treballs fins ara realitzats.

Per a la consecució d'aquest enlirat i per demés nobilíssim fí, dirigeixo jo, des de aquest lloc d'honor, una sentidíssima moció, eixida del més pregón de la meva àni-

ma, a les respectives Juntes, d'aquesta Academia, del Col·legi d'Advocats i del de Notaris de la ciutat de Barcelona, per a que, si ho consideren com jo necessari, acordin:

Primer: Obrir una suscripció entre tots els professionals catalans.

Segon: Pregar a les entitats econòmiques de Catalunya que obrin, igualment, entre els seus socis, la corresponent suscripció.

Tercer: Dirigir-se a les Corporacions provincials i municipals de Catalunya, al menys a les primeres, reclamant alguna subvenció.

Quart: Posar els diners que s'obtinguessin a disposició del President de la Comissió Catalana encarregada de la preparació del Apèndix, perquè'ls repartís entre'ls individus que realment haguessin treballat o treballassin en la susdita obra, i entre aquells que, sense formar part de la Comissió, l'haguessin favorida amb informes o publicació de treballs ben remarcables.

I quint: Excitar el zel i patriotisme de la Comissió esmentada, perquè amb gran esperit de concordia s'ocupés en conjunt de l'obra generosa de la codificació del nostre Dret, destinant sis mesos a rebre i estudiar els treballs publicats o que se li remetessin per persones estranyes a la Comissió; un any a revisar els projectes i treballs de tota mena referents a l'Apèndix, articulant definitivament el projecte que considerés haver d'aixecar-se als Poders del Estat, projecte que en els últims sis mesos podria sotmetre's a l'aprovació d'un Congrés de jurisconsults catalans.

Senyors: si les suscripcions referides, junt amb les subvencions que s'obtinguessin de les Corporacions provincials i municipals passessin, o quan menys arribessin, a 150.000 ptas., se podria, no pagar, sinó indemnitzar en part, als qui col·laboressin en la obra del Apèndix, sobre tot als individus de la Comissió, que caldria que estiguessin dos anys dedicats, quasi exclusivament, a semblant obra.

Que 150.000 ó 200.000 ptes. per semblant objecte no poden conseguir-se? Si així se creu, i si així resulta, permeteu-me que digui que no és cert que a Catalunya eixteixin ni guspíres de patriotisme.

Jo no vull creure que això succeeixi si soc tant sortós de veure escoltat el meu prec. Jo crec que en el nostre país s'hi trobaràn suficients diners per bastir el més important monument que li pertoca lluir a la terra catalana.

Que tot-hom s'hi fixi bé és sols el que interessa. Perquè, i és aquesta la meva última manifestació, o Catalunya no viurà, o tindrà exuberant i plè de vida l'arbre segurat del seu Dret Civil.»

Com el senyor D. Antoni M.ª Borrell no digué concretament en son article si era o no partidari, en els moments actuals, de la

celebració d'un Congrés, com el senyor Boffill, d'una enlairada trona estant, «La Veu de Catalunya», insisteix respecte de la conveniencia de la seva celebració, és del cas que'ls advocats catalans, sobre tot els que solen fer quelcom per a la colectivitat, donguin a conèixer net i clar la seva opinió.

El verdader estat de la qüestió és el següent:

La Comissió Catalana, oficialment encarregada de la preparació del Apèndix, no té projecte per majoria.

Els treballs publicats, i els que's diu que existeixen sense haver vist la llum pública, no han estat uns, ni pogut ésser altres, objecte d'acurat estudi.

Sols la tanda de conferencies donades en 1912 en l'Academia de Jurisprudencia i Legislació de Barcelona, tendeixen en part a la revisió de ço que s'ha fet, i a la fixació de bases o punts de partida, per a la reglamentació de certes institucions. Mes dites conferencies van sortint a pas de tortuga a «La Revista Jurídica de Catalunya», sens que per a son millor estudi i divulgació hagi aparegut l'anunciat volum que les continui totes.

Es evidentíssim, doncs, que el millor treball que de moment podria fer-se, seria estimular d'una manera per demés activa el zel de la Comissió nomenada, posant en les seves mans una quantitat respectable, tal qual indicàrem en nostre Conferencia, a fi que pogués constituir-se *de fet*, com a Comissió quasi exclusivament dedicada a la delicadíssima feina de la Codificació del nostre Dret.

I quan la Comissió presenti, per unanimitat o per majoria, son projecte, allavors serà arribada l'ocasió de veure si és convenient enrobustir son treball, mitjançant el *referendum* que suposa un Congrés de jurisconsults catalans.

Insistirem, si conceptuem que cal.

EMILI SAGUER.

NO SIEMPRE ES el tiempo más frío que causa el mayor número de resfriados, catarros y enfermedades de las vías respiratorias. Son los cambios rápidos y frecuentes de la temperatura que son más temibles y que provocan estas epidemias de resfriados y catarros molestos. Al sentir los primeros síntomas del resfriado protégese contra la enfermedad tomando los Pellets del Doctor Mackenzy, en la completa seguridad de que su resfriado no seguirá adelante. Los Pellets tienen la propiedad de matar los microbios causantes de esta enfermedad. A las primeras tomas notará usted alivio; despejarán la cabeza y corregirán la febrilidad; cesará el estornudeo, el flujo de la nariz, el lagrimeo de los ojos y a las 24 horas estará curado su resfriado. Los Pellets curan también la susceptibilidad catarral en los que siempre cogen resfriados. Caja: 1'50 en todas las farmacias.

L'ENEMIC

Em sembla que, en això de la qüestió obrera, hi ha un malbaratament de forces que neix d'un fals orgull, tant per part dels intel·lectuals com dels manuals.

El posar l'intel·lectual el seu talent al servei exclusiu d'una classe afora de l'altra, sempre ho veuré com una culpa de lesa realitat. I el que un partit trobi el secret de la seva vida, no en guarir un malestar, sinó en fomentar-lo, encara més.

Respirem un ambient malaltic. Ara mateix sembla que se'ns vulgui obligar, o bé a un amor abstracte a tot un estament de homes, que'ns són germans però ni més ni menys que els de les altres classes, o bé a desentendre'ns d'ells.

Passen colles d'homes sota banderes, al costat d'uns altres de la mateixa ciutat, i molts d'ells units potser per un ofici o indústria en comú; i en la espinada dels de la una banda enfront dels de l'altra hi ha una enterquesa, i una manera de mirar-se o d'evitar les mirades, un rezel o un repte, que donen a certs moments de la nostra vida ciutadana una fesomia d'organització militant altament antipàtica.

Adins d'un ambient aixís les manifestacions religioses dels uns surtiràn sovint tarades d'hipocresia, i en quant als altres que renegaràn, es conseqüent, de lo que exterioritzen aquells, no s'aplegaràn en festa que no resulti una provocació, car, quan a dintre dels homes hi ha la animeta de la contra que fa els actes per punt, quan s'evalua lo diví pel bulto o la vista que fa la massa, a fi de superar l'efecte dels contraris, allavors lo més enlairat cau al corriol de la vulgaritat, i no és possible la veritable alegria en les festes, perquè adins del res i adins del himne hi ha una base d'amargor impura, que'l cor dels uns i el dels altres en sent el mossoc per més que facin per aturdir-se'n. I aqueixa amargor surt una hora o altra en les paraules o en les obres.

Ni els de l'una banda ni els de l'altra (ja que cal fer-se entendre aixís) han volgut aquest estat, però vingué l'orgull intel·lectual que viu del ambient hostil, i començà la vida falsa.

I alerta, perquè demà sortirà la tercera classe de la protesta entre la americana i la levita! Veusaquí l'ambient. No hauràn trobat cosa millor, per a merèixer com el proletariat, que aquesta estranya manera de unir-se que fa créixer la foscor de les cares i la amargor del pa. Com si volguessin dir: «I doncs, què us pensaveu de nosaltres?»

L'intel·lectualisme ha volgut encarnar l'enemic en una classe amb tots els seus homes, contra tota una altra: els que regeixen el treball contra els que hi ajuden, les mans contra el cap, els molts contra els menys. No voldrà entendre que aquestes classes

són un sol còs subjecte a una mateixa llei, qui és la llei econòmica i l'únic enemic, sovint inevitable, escapant als càlculs, mantant amagadament el món, d'aprop o de lluny estant. Els resultats de moure's tots els homes plegats adins del seu petit món i lligats amb el món sencer que's mou al seu torn, això és la qüestió social, i voler convertir-ho en una lluita de classes, que té en joc tot un estol d'intel·lectuals i d'organismes polítics, és un malbaratament de forces.

Jo m'afiguro que la qüestió social no té per què significar separació, car adins de ella tant hi està el capitalista com els que l'ajuden. I per això hi han tractats, hi ha la ciencia econòmica, hi ha les lleis, i la política general i el parlament popular entre els patrons i els seus obrers.

Però avui, pel fals ambient hostil en que ens movem, sembla que les lleis tinguen de venir al món després d'un part furient de amenaces o malastres. I si el govern es decanta a favor dels obrers s'esvera la opinió dels podents, i els proletaris troben que s'otorguen privilegis irritants quan les lleis són d'altra mena.

Són avui llocs comuns en la nostra vida social els de: «defensar els interessos del proletariat» o «defensar els interessos de les classes podentes». Jo trobo

que llegitimar aqueixes denominacions i el que elles suposen de real, ens hauria de fer vergonya. ¿Per ventura som en un país de lladres de camí-ral que tinguem de defensar els interessos per via de la imposició de les turbes o la de la guardia civil?

Afora, afora, aquest ambient intel·lectual, aquest malbaratament de forces! En quantes coses més reals o més metafísiques, i sempre més nobles, no podrien emprar-se els que avui fomenten l'estat de guerra i viuen d'ell?

Perxò el partit que arribés a restablir la unió dels que naturalment i ineludible ja estan units per un treball comú, per una llei comuna: patrons i obrers, els caps i els braços, els pocs amb la seva massa d'homes que'ls ajuden; el partit que tingués el pit prou acullidor i el cor prou gran per a acabar en una abraçada la guerra d'avui, crec que intentaria la missió més gran que puga cabre avui en un partit. Si després es veia que'l temperament militant és més fort que la raó natural de la convivència, i fins allavors no, ens convenceríem de que a casa nostra hi ha realment un llevat de anarquia que'ns toca una mica a tots. Seria un gran dolor; però si de la provatura en reneixia lo raonable, també seria la gloria més gran de una bella realitat victoriosa de un ambient fals.

JOSEP LLEONART.

RON BACARDI

Moralitats

A Ramon Rucabado

De la facilitat oratoria dels seus rims, se li traspuava en la conversa el gust de les afirmacions rotundes i l'habitud interjeccional.

I deia, diu:

—L'estudi, les lectures, la mesurada estructura tècnica, són artificis de compositor. ¡Ja estàs ben fresc, poeta, amb les teves deries! Jo amb la meua expontaneïtat ja'n tinc prou, vatúa 'l món, com que soc un creador...

El rossinyol, el papelló i la flama.

El rossinyol:

—Canto l'amor.

El papelló:

—Jo m'extingeixo d'amor en silenci.

La flama:

—Sí, però ni l'un ni l'altre sabeu quina cosa és la fidelitat.

Perplexitat.

Si tu mateix, a nom d'originalitat, proclames la teua sobirana inspiració genial,

L'home qui sempre dormia.

Una vegada era un home qui sempre dormia.

Heusaquí que dormint, dormint, arribà a ser primer Ministre del Rei.

Els uns deien:

—Es clar, com que mentres dorm no cal que'l vigilin.

I els altres:

—Es clar, mentres dorm no pot vigilar els demés.

El cunill i el goç.

Escoltant, escoltant amb l'orella ben dreta i atenta, el cunill s'oblida de córrer.

I es clar, aixins el cacen.

Llavors el goç pensa:

—Jo sempre ho havia dit que a n'aqueix el llegir li faria perdre l'escriure.

El mal versaire i el poeta.

Tot'hora blasrava del poeta, el mal versaire.

còm podré lloar-te sense ésser el teu plagiari?

Els grills i l'òliba.

Canten els grills; canten de banda a banda de l'ampla nit. Canten endins de la nit profunda, arràn de terra.

I l'òliba, pietosa vigilanta del cloquer, pensa sense vacil·lació.

—Quina lluminaria d'estrelles!

La florista i l'aprenent forner.

La florista i l'aprenent forner, carrer avall, van festejant.

L'auga, poruga del fret, esguarda 'l carrer i al veure el paneríc curull de flors i la gorja núa de la gentil florista, diu:

—Quina és l'auga més diligent que jo?

Carrer avall, la florista i l'aprenent forner, van festejant.

El sol, poruc de la gelada, esguarda el carrer amb un raig insegur, i al veure la cistella curulla de pa lluent, tebi i rós, diu:

—Quin altre sol s'és avençat a mí?

La florista i l'aprenent forner, carrer avall, van festejant.

Flors i pa; auba i sol-solet: ¡Bon jorn!

L'escarabat i la tortuga.

La tortuga li diu, un xic irònica:

—Còm és que no surts a l'hivern?

Li respón l'escarabat:

—Pel respecte que'm teniu a l'istiu, qual-sevol s'hi amoína!

Del diàleg.

—Per què no dius lo que sabs quan els altres parlen?

—Per tal que no'm demanin lo que no sé.

Els ocells de la Rambla.

Canten a tot'hora; i més que cap altra estona, just al cap-vespre, quan el jorn amorosit se'ns retarda.

Molts diuen, al sentir la cridoria dels ocells de la Rambla en aquella hora esquísida:

—Are se'n van a joc.

Jo diria:

—La mainada surt d'estudi.

El petulant i el discret.

El petulant és el de les malifetes.

I el discret és el qui se'n ruboritzà.

L'esbartzer.

Es l'aura dels envejosos.

Els remordiments.

Són el verdet de l'ànima.

La Primavera.

Es la pentinadora de les roses.

Els desitjos.

Són els riells de l'ànima.

J. M. LÓPEZ-PICÓ

El millor **Cafè** és el torrefacte de **La estrella**.—Carme (Davant de Betlem).

El temperament dels adults

Menys precoç, l'home de raça germànica, és adhuc més fret quan ha assolit el plè desenrotllament de la pubertat. Una sèrie de fets curiosos proben indirectament la veritat d'aquesta afirmació que, per desgracia, no pot ésser comprovada directament amb números i mides, no havent-se encara inventat cap erotòmetre.

A Noruega hi hà una mena de Universitat pels comperols, també anomenada *escoles superiors del poble*, on els joves pagesos—homens i dones—van dels divuit als vint anys a seguir un curs d'estudis que dura en general sis mesos i que comprèn els elements de les més importants ciències naturals, i de la literatura i l'història noruegues. I com la Noruega és un país vastíssim de població extraordinàriament clara i amb sistemes encara imperfectes de comunicació, aquestes escoles romanen a immenses distàncies l'una de l'altra; i els joves deixebles, arribats de indrets sovint llunyaníssims, viuen a les escoles, com als col·legis, dormint-hi i menjant-hi en promiscuitat, ho-

mens i dones. Seria possible organitzar a Italia o a França semblants col·legis, on fossin en promiscuitat els joves, a la efervescència de la pubertat, sense veure'ls transformats al cap de nou mesos en instituts materns d'obstetricia? Doncs, a la Escandinàvia aquestes escoles funcionen sense escàndol; i homens i dones hi viuen ensem, estudiant seriosament en comptes de voler-se. I tantmateix, a tot arreu on la raça germànica ha plantat la tenda de la seva civilització, de dèls la Germania a l'Amèrica del Nort, l'escola promiscuada se difón com una institució natural i benèfica, i no pas com una forja d'avalots i vergonyes; i fins i tot, si haig de creure la singular i una mica paradoxal observació d'un amic finlandès, el contacte continuat dels sexes a les escoles, en lloc de encendre la guspira de la sexualitat a les tòrpides venes dels Suecs, encara n'ençoipeix més les fibres. — L'únic defecte, —me deia aquest senyor, rient—de les escoles comunes, és que homens i dones esdevinguin encara més indiferents uns per les al-

tres del que abans eren. Veient-se cada dia, acaben per no produir-se cap impressió recíprocament.

Però encara més; dels setze als trenta anys pel cap baix els joves són als païssos del Mig-dia atormentats d'una veritable obsessió sexual, que esclata molt sovint en manifestacions orgiàstiques inconegudes al home del Nort. Entreu dins una escola italiana on cinquanta o cent estudiants esperen el professor; frequenteu-ne una colla nombrosa; seguiu-ne una manifestació; els sentireu sempre, darrera les més bestials riallades, cantar cançons obscenes, enjegar paraules lúbriques, sense respectar tantsols la presència de les dones honrades. Qui hagi assistit a les festes romanes, per Giordano Bruno l'any 1889, pot recordar-se que als crits de visca Giordano Bruno, s'hi ajuntaven, seguit, seguit, d'altres més realistes però intrascrribibles exclamacions. Fullejeu algú cop els reculls que volgueu dels cants estudiantívols de la Germania, i trobareu que contenen o records de les tradicions de la colla, o himnes a la cervesa i als plaers gastronòmics; però hi cercareu debades tot ço que signifiqui una llunyana al·lusió obscena. Del amor s'en mig-parla aquí i allà; però és, sempre, només una rememoració casta i sentimental de la promesa que l'estudiant ha deixat dins l'ambient casolà.

A França, doncs, i a Italia els centres universitaris són talment centres de prostitució; i allà on acampen els exèrcits estudiantívols, hi corren totduna els batallons de les meretrius; mentres que a Anglaterra i a Alemanya, les ciutats universitàries conserven un aspecte molt més decorós i tranquil. Jo he vist, una nit de novembre, un bar de estudiants al barri Llatí de París; quina orgia d'escàndols i d'obscenitats! Prostitutes i estudiants, apilotats a cents a l'entorn de les taules, cantaven a escorxa-gola les cançons més lúbriques de l'himnografia popular parisenca; s'abraçaven i es besaven; de sobte se li acudí a un petit estudiant panxut, de cara de sàtir, negra i fastigosa, saltar damunt d'una taula i entre les grasses riallades generals executà una mena de dança del ventre consistent en una sèrie de moviments abjectes. Cambridge i Oxford en cambi, malgrat els molts milers de joves que hi viuen en plena audàcia de la juvenesa, us semblarien més aviat un col·legi de donzelletes; els estatuts universitaris hi prohibeixen el sojorn de les prostitutes, i maldament l'ordre no sia respectada rigorosíssimament, és molt petit el nombre de les dones perdudes, i encara serveixen al plaer del poble i dels obrers.

Encara millor es veu la fredor sexual de la raça germànica quan s'observen les relacions entre homens i dones a la societat culta, anglesa, alemanya o escandinava, paragonant-les amb les nostres societats. Observeu a França, o a Italia, o a Espanya un petit saló on homens i dones educats s'aple-

guin per un motiu qualsevol; i veureu que l'actitut general, conscient o inconscient, volguda o instintiva, és la del festeig; que els pensaments com la locució de tothom graviten, a través de mil divagacions, vers aquest centre dels centres: l'amor. Que parlin de literatura o d'art, de ciència o de política, de modes o de finança o de sport, la al·lució amorosa es mesclada a cada punt als seus discursos reclamada continuament de les associacions més llunyanes i més accidentals; i és encara ella la qui enjoia al ensems les converses més frèvols! Aquesta és la raó per la qual en els nostres païssos és gairebé impossible parlar seriosament de qualsevulla tema si no és en un aplec de persones pertanyents a un mateix sexe; perquè si homens i dones se troben junts, maldament s'fen tots individus raonables i seriosos, no pensen més que en plàure's mutuament i a dir-se coses que excitin en el fons del organisme, com una resonança llunyanana, la voluptat. Adhuc hi hà en aquests païssos una forma de somriure que cercaríeu debades sobre els llavis d'un anglès, i que és plena propietat llatina; aquell somriure maliciós, irònic, qui subratlla les al·lusions i qui serveix al home i a la dona com una mutual declaració que ambdós comprenen al amagar-se sota el vel de les tímides senyes. Es un somriure de luxuria, mitigat, compost, gairebé elegant, però que mostra clarament com fins en l'home civilitzadíssim dels nostres païssos, vestit de frac i enguantat, ben rasurat i polít, els instints animals hi resten sempre en tensió.

Certament que tot això no són sinó les excitacions i els plaers infinitessimals del amor; perquè en el major nombre dels casos, homens i dones que al trobar-se han jugat una estona a excitar-se recíprocament se separen després sense mai més pensar l'un en l'altre. Però el fet demostra que en aquests pobles un home i una dona no poden trobar-se una hora tantsols a una sala, a un vagó de ferrocàrril, a un teatre, sense que un principi de reacció sexual i gairebé diré un augment mutual de calor, encara que sigui mínim, esdevingui entre ells. A Anglaterra, en canvi, com a l'Escandinavia (no tant a l'Alemanya) l'augment de temperatura no's produeix fins al cap de molt de temps; i els veïnatges accidentals entre l'home i la dona, deixen fret especialment l'home. Si els italians a dinar mengen poc i es creuen entre homens i dones molts madrigals enmelats, a l'Alemanya homens i dones es diuen poques galanías, i s'ubriaguen, en

canvi, de cervesa. Adhuc a les societats més refinades dels païssos germànics, el festeig crònic que afligeix el nostre és ignot; homens i dones parlen tranquil·lament, raonablement, sense perdre llur temps en picabaralles i joguines d'amor; se diuen, es cert, compliments de tant en tant, però no més per polidesa cerimonial, no per intenció o al·lució amorosa. I aixís és possible que homens i dones s'apleguin a cada moment—a l'Anglaterra sobretot—en societats, en comités, en *meetings* on es discuteix tot l'imaginable sense que l'un se pertorbi al costat de l'altra; i podeu trovar—espectacle escandalós per un esteta llatí—bells joves i delicioses noies angleses que discuteixen junts sobre la lluita contra l'alcoholisme, o sobre la reforma dels impostos, o sobre l'existència de la materia, i en acabat prenen comiat l'un de l'altre en bona amistat, i van a dormir un són ignoscent, no inquietat per incubes o súcubes. En aquells païssos les senyorettes poden tenir per amics els homens; amics en el sentit social i no pas en el sentit sexual de la paraula, i els hi escriuen, i els reben a casa, i s'hi troben a les ocasions més diverses sense escàndol i sense que aitals relacions siguin considerades com una revolta contra tota la moral. No és tampoc una raresa veure'n, a Londres especialment, que guíen carruatges dintre els quals hi hà un home que no és un germà ni un promès, sinó solament un conegut; i ningú se sorprèn ni cavila malícies, perquè tots saben o senten per experiència propia que la materia prima es difícilment inflamable. Molts deportes són practicats per joves i noies en promiscuitat; els veureu plegats remant sobre'l riu, plegats a les excursions comperoles o eqüestres, plegats a certs jocs de societat com el cricket i el lawn tennis; però sense que trobeu després o a la ribera, o a la llur espatlla, o al llur voltant l'esquadró de la veneranda guardia maternal, i sense que els escàndols siguin allí més freqüents que a la nostra societat. La clausura que'n diríem monacal on viuen les noies entre nosaltres, és molt menys rigorosa; adhuc imperant allà un bell règim de llibertat. I la llibertat d'allà esdevé possible, no tant pel major seny de les dones, com pel fet que els homens són molt menys agressius i poden viure plegats amb les dones, fins i tot a la flor de la vida, sense sentir-se les vísceres estenallades per la temptació.

Una prova d'un ordre diferent, que m'és suggerida pel meu amic Olind Malagodi, és

que a cap colònia anglesa existeix una veritable i nombrosa població de mestiços. El mestiç és gairebé sempre fill d'un francès o d'un espanyol, gairebé mai d'un anglès o d'un alemany; i és tant cert, que als païssos colonitzats pels anglesos no són mai arribats els mestiços a prou nombre per formar una classe. Apar que els instints dels anglesos siguin més aristocràtics i repugnin a la unió amb dones d'un altra raça; això, però, pot ésser aixímateix l'efecte d'un més feble impuls orgànic envers l'amor. Només és possible al emigrat anglès el fet que havent posat els peus en un continent selvatge primer que ningú, esperi en la seua solitud laboriosa que les dones de la seua raça li vinguin; mentres l'espanyol, més ardent, consola totduà la solitud amb unions amb dones de tots els colors i totes les races.

Però l'expressió més ingènua d'aquesta ignoscència fonamental de la raça germànica apareix en un costum extraordinari dels pagesos de la Finlàndia, que podria semblar a molts la remembrança d'una edat mítica de puresa. Totes les cases de pagesos finlandesos tenen l'estufa de bany; una cambra escalfada fins una altíssima temperatura, i on el pagès se despulla i provoca una forta transpiració, i sotmet el cos suat a un vigorós massatge batent-lo amb vergues de saule. Doncs, allà dins se despullen homens i dones alhora sense pensar mal, i cadascú, acabat el massatge, per fer la reacció ix de la casa tot nu corrent a través de la neu, sense produir desoris ni carreres de gendarmes, estant ben convençut que, entre homens innocents, l'home nu va cobert del propi pudor i del pudor d'altri, millor que de tot drap.

(C. trad.)

G. FERRERO.

Una esmena

Amics de CATALUNYA:

A la meua ciutat de Girona hi hà el carrer Nou i el carrer dels Ciutadans. Doncs jo, sense cap motiu que ho justifiqui, he tingut una tendència que no dubto en calificar de censurable, a trastocar-los el nom.— A Barcelona hi hà un Artur Gallart i a França vaig conèixer un monsieur Gailhard. Doncs no és estrany que l'altre dia, en l'article *L'esperit que renaiix*, se m'acudís a la ploma el nom d'Artur per a designar al Gailhard de França, que cabalment se diu Pere, i ho diu cabalment en castellà: Pedro=Pedró.

¿Creieu que val la pena d'esmenar l'errada? Com volgueu.

Sempre vostre

MORATÓ

ROYAL

◆ Cada tarda Tè-concert ◆ Souper-concert a la sortida dels teatres ◆

RESTAURANT * Menú desde 5 pessetes

Rambla dels Estudis, núm. 8 El Saló més elegant de Barcelona per banquets i lunchs

Conferència

donada el dia 18 d'Octubre de 1913

a l'Institut Higiénic-Kinesiteràpic

Senyores, senyors i amics:

Encar que sols sigui un senzill soldat dins del S. de P. D. i precisament degut a aquesta raó, he acceptat sense discussió la decisió dels que'm designaren per a donar aquesta conferència, no amb altra pretensió que portar el meu grà de sorra a la obra de la reconstitució total del nostre poble; tot procurant enteressar tothom en la gran obra dels JOCS OLÍMPICS moderns, als quals hauríem de concórrer col·lectivament, ja que no'ns falten condicions per anar-hi, al menys, a fer acte de presència.

Parlem-ne, doncs, un dia i altre dia per infiltrar a la massa del nostre poble tot el que's relaciona amb aquest que pot ben dir-se que és un problema universal, en el qual hi busquen la seva preponderància les primeres nacions del món, arribant ben bé a tenir la categoria d'afer de primera magnitud.

Anem a l'obra.

No per massa sabut serà inútil recordar un cop més que'ls J. O., propiament dits, provenen d'aquell poble que tingué l'hegemonia del món, llavors inclòs en el nostre Mediterrani; d'aquell poble, encara avui model de la civilització present, que tots hem après a admirar sota molts aspectes i ben recentment encara, que porta per nom Grecia; nom mil cops venerat, especialment pels que fa anys ens dediquem amb la major tossuderia a la propagació dels exercicis físics, com a medi segur d'aixecar el nivell de la nostra raça, un dia preponderant en el món i avui en vies de rependre el lloc que li és degut.

Els helens celebraven fa ja ans dos mil anys, jocs i exercicis de força i agilitat, consistents principalment en carreres de carros, a peu i a cavall, lluites atlètiques, llençament d'armes i disc; i als guanyadors se'ls oferien com a premi, belles àmfores (origen de les Copes actuals) i corones d'olivera del bosc sagrat.

Aquests jocs, amb diferents finalitats, principalment religioses i guerreres, s'anaren popularitzant i adquirint importància, venint d'aquella creació d'Olimpia que, segons ens diuen els enciclopedistes, no era precisament una ciutat, sinó ço que avui anomenaríem un Parc de Sports, situat a ELIDE, a una gran explanada prop de Pisa, ont s'instal·laren temples dedicats a Júpiter (que segons una llegenda fou el creador d'Olimpia) i els més que monumentals Es-

TADI i Hipodrom, que vingueren a ser el punt de convergència de tots els pobles orientals.

Els Jocs, que de primer entuvi se féren en èpoques diverses, l'any 776 abans de J. C. iniciaren una era, celebrant-se cada quatre anys del nostre calendari (tradició que s'ha conservat al restablir-los); del dit període de 4 anys se'n deia Olimpiada, constituint una era cronològica que seguí sense interrupció fins l'any 394 de la nostra era, tenint tal importància cada Jocs, que molts dels fets importants de la història grega venen assenyalats pel nombre de l'olimpiada més aviat que pel calendari que ells usaven.

Els Jocs de l'Estadi, començant per la carrera a peu amb innombrables variacions, salts, llençaments del disc i de la pedra, etc., arribant fins a 22 exercicis, juntaven durant el solstici d'estiu, o sigui del 21 al 22 de Juny i durant 5 dies seguits, els millors atletes grecs, ja que era condició indispensable ser de pura sang helènica per ésser-hi admès.

La reunió de les grans gernacions que darrera dels atletes hi concorrien, feia que també hi acudissin els millors artistes i literats de la nació per a fer conèixer les seves produccions i rebre l' immediata sanció de llur poble, essent més tard això un complement dels mateixos Jocs, que contribuï no poc a la seva gran solemnitat.

Els Jocs, consagrats a Júpiter Olímpic, eren regits per uns Jutges especials per a reprimir tot frau en els atletes, que juraven pel seu honor haver-se entrenat durant deu mesos, anar a lluitar amb tota llealtat i no haver fet cap falta contra la nació. En cas contrari, eren expulsats ells i les ciutats que representaven.

Acabats els Jocs eren coronats els guanyadors, als quals s'oferien festes i banquets, erigint-se estatuës en llur honor, etc.

Per acabar, recordarem que l'Estadi tenia de llarc 600 peus olímpics, o siguin uns 185 metres, i que's multiplicaren en tots els païssos, conservant per molts anys la supremàcia d'un poble i la fortalesa dels seus fills, models de bellesa plàstica, com de totes les belleses de l'ànima, ja que la una va lligada estretament amb l'altra sens falta ni remissió, obeïnt a una llei indefectible quan se guarda el degut equilibri.

Dins del nostre petit món sportiu hi han noms com el d'En Ricol, a qui acabem de honorar com a degà dels ciclistes espanyols;

En Rialp, fundador del primer periòdic sportiu i el cèlebre Velodrom de la Bonanova; En Viada, propulsor dels sports; i més aprop En Proubasta, En Rodríguez Méndez i tants altres que podríem citar, dignes del nostre major respecte com a antecessors nostres en aquesta gran obra pro regeneració física de la nostra raça; però per sobre d'aquests homes nostres, traspasant les fronteres, n'hi han molts altres que tots coneixem, com Tissié, Lagrange, etc. al país veí, sobre tots els quals descolla una figura preeminent, que pel seu talent excepcional, per les seves energies inacabables i pels seus grans treballs en benefici de la humanitat sencera, deurfem aixecar-li un monument dins dels nostres cors, venerant-lo com a un ser superior, que és el que's mereix la gran figura del Baró Pierre de Coubertin.

Aquest senyor, després de treballar durant molts anys per aixecar el nivell de la nació francesa, essent el principal introductor de l'educació física en els col·legis i en les costums del seu país, va concebre la idea de proporcionar un estímul als seus compatriotes per avençar cada dia més en el camí que ell creia que devia seguir-se, buscant la competència estrangera; lo qual donà lloc per una banda a l'entrada dels francesos en el món futbol·lístic internacional, a les grans regates de vuit remers que avui encara se disputen i a multitud de festes i concursos; i de mica en mica anà prenent peu en ell l'idea de restaurar els antics Jocs Olímpics, en tota la seva puresa, si bé adaptant-los a l'època actual; idea que un cop fixada el va obsessionar continuament fins que va trobar la manera de portar-la a la pràctica.

Valent-se de les seves grans relacions en el seu país i fora, car En Coubertin és una de les més brillants figures del periodisme, convocà a París un Congrés, concorregut per grans personalitats de varis païssos i el dia 23 de Juny de 1894, data que ha de quedar cèlebre en la història, fou solemnement proclamat a la Sorbona el restabliment dels Jocs, creant-se a l'efecte el Comité Olímpic Internacional.

Pagant un tribut a la història, s'escullí Atenes per a la celebració de la I Olimpiada moderna, tenint l'acert d'interessar en tal alt grau el Duc de Sparta, hereu del tron, que la presidí, i desvetllant de tal manera el patriotisme dels grecs, llavors en moviment ascendent, que s'arribà fins al punt de reconstruir-se l'antic Estadi de marbre blanc, gracies en molta part a la munificència d'un grec prou conegut, M. Averoff, qui tot sol donà un mil·lió de dracmes.

Vencent no poques dificultats de tots ordres, davant de representants de varies famílies reials d'Europa i en mig del més gran entusiasme de tota la Grecia, la I Olimpiada se feu els dies 5 al 15 d'Abril de 1896, tornant-se realitat ço que durant molts anys

semblà una boja iniciativa del seu restaurador.

La popularitat que durant un temps tingué En Coubertin a Grecia, se tornà més tard en odi al conèixer els grecs que en lloc de tenir, com antigament, l'exclusiva de la seva celebració, el Comitè O^a. I. tenia més amplitud de mires, visant a la verdadera competència mundial, provocant la seva celebració cada quatre anys en països diferents, per a facilitar-hi el desenrotlló de l'atletisme.

Deixant que el temps modifiqués els sentiments dels grecs i passada la gran crisi d'aquell país, (després de la qual s'acordà la celebració de J. O. a Atenes cada 10 anys, entremig dels mundials, per la qual raó se n'hi feren l'any 1906 i deuen fer-se'n en 1916) el C. O. I. acordà, en homenatge al seu iniciador, que la segona Olimpíada se celebrés a París durant l'Exposició de 1900.

Cal dir, però, que havent-ne confiat la organització a l'Estat, en lloc del C. O. I. com corresponia, el Jocs anaren bastant malament. L'omnipotència de l'Estat com a entitat organitzadora se desmentí un cop més, com ha passat tant sovint a casa nostra i una cosa que hauria pogut ésser grandiosa no passà de regular, assenyalant-se, però, resultats tècnics ben interessants.

La III Olimpíada correspongué, en ordre al seu interès i el concurs prestat a les anteriors, malgrat la primitiva demanda dels alemanys, als Estats Units, i després d'una grossa lluita amb Xicago, se celebraren a St. Lluís, si bé amb poca concurrència relativament d'extrangers, per raó de la distància, assenyalant-se de totes maneres l'any 1904 per un notable pas endavant en l'olimpisme internacional.

Passat el terme de quatre anys i després de desistir-ne Roma, que havia sigut designada baix la seva demanda, se celebrà la IV Olimpíada a Londres on s'oferí, com jo mateix vaig tenir ocasió de veure un xic, un altíssim exemple a totes les nacions. L'amor propi dels anglesos en joc, en solament dos anys organitzaren uns Jocs amb una esplendidesa sens igual, construint un Estadi en el qual hi cabien 80.000 espectadors, en el qual vaig poder observar com tot era arreglat amb un amor com mai se havia vist. Cal dir solament que's despesaren més de 20.000 lliures, recullides per subscripció pública, en la seva organització; que hi acudiren uns 2.000 atletes dividits en 18 nacions; i per a fer-se càrrec de la seva grandiosa importància, cal no més veure el Report que's publicà després, un tom de 800 planes amb innumbrables gravats, els reglaments de tots els sports i mil detalls de cada carrera o prova efectuada, que li dóna un valor inapreciable per a la llibreria de tot sportsman. La data de 1908 quedarà sempre més marcada en la historia de l'olimpisme modern.

Tothom recorda que l'any passat se celebrà la V Olimpíada a Stockholm, i tothom sab tant bé com jo que els suecs no solament bastiren un Estadi d'obra per a 40.000 espectadors, que recordarà sempre més el gran esdeveniment, sinó que saberen fer les coses tant bé com els anglesos, cridant verament l'atenció de tot el món i obtenint el primer lloc de la classificació general, després d'una lluita de tots els moments amb els nort-americanos, el qual equip hi anà amb un vapor exprés per a fer-hi entrenaments de tota mena a diari.

Per a donar una petita idea de l'esforç que feren els suecs; cal dir que l'Estadi els costà més d'un mil-lió de corones i les despeses d'organització prop de 800.000, provant així el seu sincer entusiasme ja des de l'any 1904 que demanaven per ells l'honor de la I Olimpíada.

Aquesta és l'obra del Baró de Coubertin, l'insigne publicista que jo he volgut recordar en aquesta festa dels propagandistes del sport, no amb pretensió de descobrir-lo, sinó per a rendir-li l'homenatge que's mereix l'home eminent, que, precisament per això, ha sigut sovint fortament combatut. Començant per la seva terra, que no sabrà mai agrair-li prou que un francès hagi restaurat els J. O. modernitzant-los com convenia, fent una obra tant interessant o més que la dels alemanys que'n descolgaren les runes.

A tots demano un aplaudiment pel restaurador dels Jocs, Baró de Coubertin.

Per acabar, i amb vistes a treure profit d'aquesta lleugera conversa, ja que el tema és gairebé inestroncable, sols me queda per avui cridar l'atenció sobre dos esdeveniments futurs.

El mes de Juny vinent deu commemorar-se a París el XX aniversari del restabliment dels Jocs, amb un seguit de festes sportives i un Congrés de tots els Comitès O. que en cada nació treballen per la propagació dels ideals olímpics i per a fomentar la concurrència de representants de cada país a les olimpíades.

A Espanya tenim des de fa bastants anys, potser per un excés de complacència del C. O. I., primer dos delegats i actualment un sol, el Marquès de Villamejor, que fins fa ben pocs mesos, (i creiem que a instancies del C. I. que desitja fermament l'entrada del nostre país al concert mundial), no s'ha

cuidat de constituir el Comitè Nacional Espanyol.

Amb prou feines sabem qui constitueix aquest Comitè i no'n tenia més noticia que alguna comunicació tramesa als nostres Clubs més respectables enviant-los programes del citat Congrés.

Es aquest prou important perquè, no demanem, exigim que'l nostre país hi estigui representat, ja que s'hi han de tractar qüestions importantíssimes, com resoldre l'assumpt de la legislació única pels J. O. futurs, la qüestió de les nacionalitats, que ens interessa directament als catalans, la del amateurisme, de l'edat dels concurrents, de les dones, Jurats, etc.

Tenim, doncs, que anar a fer acte de presència a París en tots els actes que s'hi celebrin i sobretot, i això és el més important, recordar a tothom i recordar-nos a nosaltres mateixos que d'aquí a tres anys deu celebrar-se a Berlin la VI Olimpíada, per a la qual se preparen seriament per a concurir-hi totes les nacions i en primer lloc l'Alemanya, que acaba d'inaugurar l'Estadi on deurà celebrar-se.

Cal demanar, cal exigir en tot els tons, en nom del sentiment patri, com a espanyols per una banda i com a catalans per altra, la seguretat de la presència d'un equip nostre a la vinenta Olimpíada. Condicions no ens falten, ho havem demostrat mil cops, i ja que'ls de dalt no'ns criden, nosaltres devem desvetllar-los de la llarga sòn que pateixen.

Organitzint-se Sub-Comitès a les principals Regions, que cuidin de promoure la celebració de proves i festivals que serveixin per animar i seleccionar els nostres atletes que al moment degut puguin anar a representar-nos a Berlin, no a derrotar a ningú, que no pretenem pas tant, sinó a demostrar que al nostre país hi han cada dia més energies en tots els ordres.

Anar a Berlin! Aquesta deu ser la nostra bandera d'aquí en endavant, i si puc contribuir a cridar l'atenció sobre aquesta qüestió, donaré per ben empleat el meu treball i sabré perdonar-me d'haver-vos fet perdre el temps.

Are sols me resta donar les gracies al senyor García i Alsina pel seu amable aculliment, i a tots els que m'havau escoltat per la vostra paciència.

He dit.

JOSEP ELIAS y JUNCOSA.

Sastreria : LA EUROPEA : Plaça Sta. Agna, 24
i Capellans, 17.
:: ALTES NOVELTATS ::
d'entretemps i estiu de les més importants fàbriques
PERFECCIO :: ECONOMIA :: PREU FIXE

"L'Alsàcia-Lorena obstacle a l'expansió alemanya"

Damunt la «Revue des questions historiques», diu Mr. Desdèvises du Dezert del llibre de J. Novicow, recentment publicat amb aquest títol:

L'autor d'aquest llibre acaba de morir i deixa una bella obra inspirada pels més nobles pensaments de justícia i de dret. Rús per son pare, grec per sa mare, havent viscut a Anglaterra i a França, coneixent perfectament l'alemany, gustant dir-se «europèu» abans que tot, Novicow ha emprès la tasca de demostrar, en interès de la mateixa Alemanya, que Bismarck cometé una grossa falta lligant contra llur voluntat els alsacians-lorenesos al imperi alemany, i que aquesta falta pesa sobre l'imperi igual que sobre França i sobre Europa.

La lectura d'aquest llibre no pot ésser més captivanta, i nosaltres, francesos, no podem menys d'aplaudir les idees del autor. L'anexió de l'Alsàcia-Lorena era inútil per constituir l'unitat alemanya: fou una obra de renúncia i de venjança, un puniment infligit a la França vençuda per el que ella havia fet sofrir a l'Alemanya en el temps en que era victoriosa. Aquest acte de violència ha obligat l'Alemanya a restar armada per defensar sa conquesta; França, alarmada, tement per sa seguretat, ha tingut que armar-se a son torn; un malgast inoït de forces europees ha sigut la conseqüència de la pau armada. Alemanya n'ha patit com les altres nacions, més i tot que les altres. Son geni sembla sofrir un eclipse. «Altres temps s'anava a aprendre a Alemanya lliçons de idealisme; ara s'hi va a aprendre lliçons de caporalisme. Fins a Bismarck, l'Alemanya fou una potencia civilitzadora; després de Bismarck, ha devingut el contrari.» El tractat de Francfort ha posat l'Alemanya en contradicció amb el dret eu-

ropeu i amb la civilització; ell ha contribuït poderosament al desenrotll del socialisme alemany. «Si's troba útil i gloriós l'expoliar el veí de l'altre costat de la frontera, per què no's trobaria útil i honorable l'expoliar el capitalista a l'interior del Estat?»

L'Alemanya s'ha imposat la tasca de germanitzar l'Alsàcia-Lorena, i la seva política de assimilació no ha conduït més que a un fracàs ressonant. «Pot dir-se que tot conscrit alsacià qui és passat pel servei de l'exèrcit alemany devé un enemic resolt de Alemanya, car aquest servei comporta per ell sufriments inoblidables.»

Els alemanys compten amb el temps; s'enganyen, «el temps no fa miracles,» i l'historiador rús té el valor de citar la Polònia, on la conquesta russa, ben lluny d'haver favorit la russificació del país, l'ha feta recular. Els russos establerts entre els polonesos se polonitzen, com els alemanys establerts a Alsàcia s'afrancesen.

Els alemanys no's contenten pas amb la fidelitat de fet que la França guarda al tractat de Francfort; voldrien que regoneixés que el que han fet contra dret ha sigut fet en virtut del dret, i això és impossible, puix que és contrari a l'evidència. «Els francesos poden no reivindicar llur dret amb les armes a la mà, però no poden regoneixer que llur dret no ha sigut violat.» Els alemanys qui'ls ho demanen, exigeixen, doncs, una cosa absurda i soberanament inútil.

Al llençar-se fóra de la via del dret, l'Alemanya ha devingut anti-europea, i constitueix en mig d'Europa un element d'anarquia. Ha devingut idòlatra de la força. Sos diaris més conservadors proclamen la necessitat de la guerra, per emplear l'excedent de força de la joventut alemanya; sos generals declaren que

la guerra és un bé... Perfectament, per què no la fan dins els límits de llur propi país? Cada vegada que's discuteix ara la qüestió de l'Alsàcia-Lorena, els alemanys responen als arguments dels francesos amb paraules de odi i amb insolències. Alemanya és una nació altament cultivada, la política exterior de la qual és completament bàrbara.

Per resoldre la qüestió qui pesa amb un pès tant feixuc sobre França, sobre Alemanya, sobre Europa tota, Novicow proposa donar la paraula als pobles interessats. El dret proclama «que cap home pot ésser la cosa d'un altre home» L'axioma és ver pels pobles com pels individus: és precís, doncs, puix que s'és sortit del dret en 1871, re-entrar-hi com més prompte millor per fer desaparèixer l'obstacle qui s'oposa a la federació europea. Com molts alemanys lliberals estimen que els alsacians-lorenesos s'unirien de bon grat a Alemanya si aquesta els tractava com a veritables ciutadans alemanys, el primer acte del retorn al camí del dret deu ésser la concessió de l'autonomia completa a l'Alsàcia-Lorena. Al cap d'un plaç fixat, al cap de deu o quinze anys, per exemple, tindrà lloc el plebiscit, qui's farà separadament, per l'Alsàcia i per la Lorena. França i Alemanya se veuràn compromeses mutuament a acceptar el veredict popular donat pels alsacians-lorenesos; elles contrauràn desseguida una aliança estreta i definitiva, i treballaràn concertades per organitzar una federació europea.

Tal és la noble tesi sustentada per Novicow, qui donaria entera satisfacció a l'idea de dret, reconciliaria segurament França i Alemanya, assentaria sobre bases indestructibles la pau d'Europa. El cap d'Estat qui proposés una tal solució mereixeria ésser saludat com el més gran dels homes; un dia vindrà potser en que les idees del autor rús seràn tingudes per tot el món com l'expressió de la veritat; mes aquest jorn no és pas vingut, la veu del dret és la veu qui resona dins del desert, i aquestes veus rompen algú cop l'equilibri de les neus i desencadenen les avalanxes.

El Revisor

Comèdia en cinc actes, de Nicolai V. Gogol

(Continuació)

Escena IV

El Batlle, Bobtxinski, Dobtxinski i Svis-tunov.

BATLLE. — I què, ja està a punt el cotxe?

POLICIA. — A punt.

BATLLE. — Vés a baix, i prèn el carrer... però no, espera! Vés, porta... Però a ón són els altres? Què ets tu tot sol? Si jo havia manat que Prochorov estés a les meves ordres! A ón és Prochorov?

POLICIA. — Prochorov està a la guardia—només que ara no és pas lliure de servir per rès.

BATLLE. — I per què?

POLICIA. — Vetaquí, perquè aquest dematí l'han traginat com un tronc de begut. Ja li hem abocat per sobre el cap dos poals d'aigua, però fins ara no s'ha espavilat pas mica.

BATLLE (*agafant-se el cap amb les mans*). — Oh Déu meu, Déu meu, Déu meu! Corre volant al carrer... però no,—vola abans a la meva cambra—sents—i duu-me l'espasi i el capell nou... I ara (*a Bobtxinski*), Piotr Ivanovitz, cap al cotxe en nom de Déu.

BOBTXINSKI. — I jo, i jo... Permeteu-me a mí també, Anton Antonovitz.

BATLLE. — No, no, Piotr Ivanovitz, no pot ser, no pot ser! Tres homes—això semblaria inconvenient, i tampoc hi cabrien tres dins el cotxe.

BOBTXINSKI. — No us en cuideu, no us en cuideu! Aniré a peu a peuet corrent darrera el cotxe... Només que per una clivella de la porta em deixeu guaitar una mica per veure quines són les seves maneres...

BATLLE (*prenent l'espasi que li duu el policia*). — Vés, corre volant, aplega els policies i que cadascún me prengui... Ah, quín espasi tant rovellat! Aquest maleit marxandag d'Abdulín! Veu que'l Batlle té un espasi vell i no li en envia ún de nou. Oh, la canalla! Espereu una mica, murrís! M'hi jugaria que ja tenen a punt sota'ls faldons els escrits de demanadiça i de queixa... qui creixeràn com a bolets... Doncs que cadascún me prengui un carrer... el diable amb tots els carrers—que cadascún agafi el carrer—vull dir l'escombra i m'escombri tot el ca-

rrer davant de l'hostal... sents? viu i ben nèt, ben nèt. I mira que a tu jo et conec! Que te'm presentes aquí com un xai mansuet i em fas córrer les culleretes d'argent a dins les teves botes. — Amic, ja t'ho he dit i esmola les orelles!... I la que vas fer al comerciant Txerniaiev, eh? Ell que't dóna quatre canes de drap per un uniform i tu que li birles tota la peça. Mira, tén comptel! Que no pertoca al teu braç tanta filtració. Au, marxín!

Escena V

Els mateixos i l'inspector de policia.

BATLLE. — Però, Stepan Ilitx, em volem dir en nom de Déu, a ón vos teniu amagat? Què volen dir aquest diable de maneres?

INSPECTOR. — Però si estava aquí mateix darrera la porta!

BATLLE. — Ja, ja. Escolteu, Stepan Ilitx. El funcionari de Petersburg ja és arribat. Com estan arranjudades les coses?

INSPECTOR. — Tal com vos heu manat. He enviat Pugovitsin amb tots els altres policies que tenia a mà, per escombrar l'acera.

BATLLE. — I a ón és Dergimorda?

INSPECTOR. — Dergimorda se'n ha anat a un forn que s'hi ha calat foc.

BATLLE. — I Prochorov està ebri, oi?

INSPECTOR. — A les vostres ordres—ebri.

BATLLE. — I com ho consentiu això?

INSPECTOR. — Déu ho sab! Ahir va haver-hi una batuga fóra ciutat. Ell que se'n hi va per posar-hi ordre i me'l tornen ebri.

BATLLE. — Doncs us diré el que heu de fer. Pugovitsin... és un minyó de bella alçada, que's posi a l'ordre, dalt del pont. Ah! i que aterrin totseguit la vella barrera que hi ha a la vora de ca'l sabater i que hi aïcin banderoles, com volent dir que ho urbanitzen. Com més d'enrenou, més actiu sembla el governament. Ah, Déu meu! no'm recordava que contra la barrera hi han abocat quaranta carretades de tota mena de brutícia! Quina ciutat tant fastigosa! Aixís que acaben d'aixecar-hi un monument o només una barrera que sigui — totseguit el diable sab d'a ón hi aboquen la brutícia a munts! I si el funcionari de pas, demana del servei si estan contents, que tots diguin: «Estem molt

contents de tot, excel·lència!» I si n'hi ha cap que no estigui content, ja veurà després quin malcontentament li donaré. (*Sospira*). Oh, pobre pecador de mí com he pecat, com he pecat! (*Prèn la capsula del capell en comptes del capell*.) Oh, Déu meu, si em feu la gracia que surti de les seves urpes sense esgarrinxades, us cremaré un ciri com encara mai cap home n'ha ofert cap. A cadascún d'aquests bajans del comerç li posaré un impost de cent lliures de cera. Oh Déu meu! Oh Déu meu! Anem, Piotr Ivanovitz, anem. (*En comptes del capell vol posar-se al cap la capsula de cartró*).

INSPECTOR. — Anton Antonovitz, això és una capsula de cartró — vetaquí el vostre capell.

BATLLE (*llençant la capsula*). — Quina capsula? El diable se les endugui totes les capsules! I si demana perquè a l'hospital encara no hi hem bastit la iglesia, per la qual fa cinc anys que van assignar la subvenció — que no s'oblidin de dir que ja l'han començada a bastir, però que s'hi va calar foc! Ja n'he enviat una relació... Altrament podria esdevenir i tot que algú fós tant aixelebrat de dir que encara no hi han posat la primera pedra!... I també que diguin a Dergimorda, que no hi jugui tant amb els cops de puny, que ell tant a la gent honesta com a la inhonesta els ha de deixar amb un blau sota els ulls — i que se'l vigili que no se'n vagi del seu punt! Anem, anem, Piotr Ivanovitz. (*Se'n va i retorna*). I també — que no deixin sortir pel carrer aquests drapaires de soldats; aqueixa maleïda guarnició sobre la camisa només s'hi posa un uniform — i a sota ja no s'hi veu rès més. (*Se'n van*).

Escena VI

Anna Andreievna i Maria Antonovna, entren a l'escena corrents.

ANNA. — A ón són? A on són? Ah, Déu meu! (*obre la porta*). Meu home! Anton! Tonet! (*Parla depressa*). I sempre per culpa teva, tot per culpa teva! Tot per encantar-se amb andarivells: «Que si encara una agulla, que si encara un mocadoret» (*Corre a la finestra i crida*). Anton, a ón vas, a ón vas? Què, ja és arribat? El revisor? Amb bigoti? Quina mena de bigoti?

LA VEU DEL BATLLE. — Totseguit, totseguit, videta!

ANNA. — Totseguit! Mira quina una de nova, totseguit! No en vui saber rès del teu «totseguit»... No més un mot: que és coronel? Eh? (*Amb ira*), Oh i se'n ha anat! Ja te'n

Editorial Ibèrica, Balmes, 87. - BARCELONA

Obres completes

de l'Il·lm. Sr. Dr.

D. Josep Torras i Bages

Bisbe de Vich

Vuit grans volums de 400 a 500 planes cada un, amb paper luxós i refinadíssima impressió

Preu de l'obra:

Per subscripció, pagament a la bestreta

Rústega	Ptes. 35
Tela	45

Acabat el temps de la subscripció l'obra valdrà

Rústega	Ptes. 45
Tela	» 55

faré recordar a tu. Tot per ella: «Mamà, mamà, només un petit moment, clava'm el mocador una mica més endarrera i estic lles-ta». Ja t'ho téns ara. Per culpa teva que no sabem rès. I tot per la teva maleïda coque-teria: la senyoreta sab que el Cap de correus és aquí i ja teniu la senyoreta de ma filla fent monades davant del mirall: i mirant-se del cantó dret i del cantó esquerre i per'ci i per'lla... T'has ficat al cap que't festeja — i mira, totseguit que't gires ja't fa una ga-nyota.

MAHIA. — Què puc fer-hi, mamà? Però no és tant greu com això: d'aquí dugues hores ja ho sabrem tot.

ANNA. — D'aquí dugues hores! Gracies! Una bella resposta. Com no't passa per la llengua dir que d'aquí dos mesos encara en sabrem més? (A la finestra). Ei, Avdotia!

No has sentit a dir si ha arribat cap estrany? No? No sab rès? La oca estúpida! I branda les mans! Branda, branda que ja t'entenc. Però perquè no se'n entera per ell?.. Ah ja, no ha tingut temps, no més té que bigotis dins el cap!.. Ah, que se'n han anat tant de pressa?.. El que hauries d'haver fet és córrer darrera el cotxe! Corre, corre! Sents? Demana i entera't d'a ón se'n són anats; i sobretot demana qui és que és arribat, i com és, — sents? Guaita per una clivella i assabenta't de tot, i com té els ulls, si negres o blaus... Que en un moment siguis aquí. Au, corre, corre, corre, corre! (Va cridant fins que cau la cortina, de manera que les tapa ambdu-gues a la finestra)

(Seguirà)

Trad. C. B. R.

En la s no hi ha diferencia entre savis i populars:

grossu gros } excar(p)su escàs
grossa grossa } excar(p)sa escassa

sense alterancia;

— ense } ere es
era

amb alternancia

Són de notar les influencies dels mots populars en els mots savis; així, *infnit*, *exquisit*, que per influencia popular han donat un fem, *infnida*, *exquisida*.

En els adjectius en *tx*, *ja*, s'ha tendit a formar-se dues classes, acostant se el fem. al masc., i en lloc de *lleja*, *mija*, tenim avui a Barcelona i en gran part del domini català *lletja*, *mitja*.

roig roja | lleig lletja
boig boja | mig mitja

Hi ha adjectius on la forma del fem. s'ha tret del masc., i altres amb masc. sortit del fem.; ex:

rotundu rodon
rotunda rodona

però com que hi ha molts adjectius amb l'alternancia —, *-na*, com *bo*, *bona*, s'ha format analògicament el masc. *rodó* del fem. *rodona*; igualment podria considerar-se tret el sing. *rodó* del pl. *rodons*, per analogia amb *bo*, *bons*.

En els acabats en *u* hi hà dues categories tradicionals:

nou cruu
nova crua

Per analogia amb la primera categoria, es formen alguns adjectius, com del mot germànic *blao* s'ha fet *blau*, *blava*.

S'ha creat una tercera classe; així: és tradicional la forma *meu-mia*, però per analogia hem fet un fem. *meua* (a Barcelona *meva*).

També aquests fets els trobem en altres llengües; així en fr. *longu-longa* havien de donar *longe longe*, però en lloc de *longe* tenim *longue*, no és de herencia llatina; i el femení ha fet escriure el masc. *long*; el mot *largu larga* havia donat a l'edat mitjana *larc-large*, i aquí és el fem. que fa fer el masc. *large*.

Tenen també alternancia, sols fonètica, els adjectius que tenen una *r* muda: *clar clara*. També n'hi hà que presenten en femení una consonant, diferent de la *r*, desapareguda en masc.: *content-contenta*; *esvelt-esvelta*; *escardalenc-escardalenca* (que té pronunciació del masc. sense *c*, però amb una *n* velar).

Hi ha altres alternancies més marcades: *analogus* dona *anàlec-anàloga*; *iniquus* dona *iníc-iniqua*. Fins hi ha qui accepta un canvi

Càtedra de Llengua Catalana

XX

Formació dels adjectius catalans.

En llatí hi havia tres categories d'adjectius, però amb la desaparició del neutre en quedaren dos, amb dues formes o amb una de sola.

a) Adjectius de dues terminacions:

	ram.	it.	fr.	cat.	cast.
grossu	gros	grosso	gros	gros	grueso
grossa	grosá	grossa	grosse	grossa	gruesa

Es característic del femení la conservació de la *a* àtona de la desinenca, puix ja sabem que la *a* final es conserva, però desapareixen *e* i *o* finals.

bonu bon, bo
bona bona

vivu viu
viva viva

crudu cruu, cru
cruda crua

N'hi hà que presenten una sorda al masc., i la sonora corresponent al fem.; així:

acutu agudu agut (per caiguda de la u)
acuta aguda

græcu gregu grec
græca grega

ruben rodju rotæ (roig)
rubea rodja roja

En aquest darrer cas l'alternancia és més notable, puix la consonant del masc. és plosiva africada sorda i la del fem. fricativa sonora.

Tenim dues categories dels acabats en *t*, en *c*, en *p* i en *s*.

t	agut	aguda
	estret	estreta
c	groc	groga
	sec	seca
p	balp	balba
	esquerp	esquerpa
s	gris	grisa
	gros	grossa

En quant a la *t*, els que presenten alternancia són els que tenen en llatí *vocal+t*: *acutu*, i els de *consonant+d*: *surdu*; però no tenen alternancia els de *consonant+t*: *certu*. Els qui tenen en llatí *vocal+d*, no tenen *d* en cat., puix la dental entre vocals cau o es vocalitza: *crudu*; sols n'hi ha un on la dental es conserva, i és *frigidu*.

Però hi ha mots savis, i aquests presenten alternancia amb la *d* llatina, i no la presenten amb la *t*. Podem resumir això en el quadro següent:

t-da	t-la
vocal+t	consonant+t
acutu	certu
consonant+d	
surdu	
savis en d	savis en t
acidus	licius

Aquest mateix quadro es reproduceix amb la velar:

c-ga	c-ca
vocal+c	consonant+c
græcu	siccu
consonant+g	
largu	
savis en g	savis en c
pródigus	únicus

JOIERIA * PLATERIA * RELLOTGERIA

CABRÉ

RAMBLA DEL CENTRE, N.º 30

Garantia absoluta en tots els objectes ♦ Economia en els preus

de vocal en la radical de certs noms acabats en *eus*:

{ aureus auri
aurea aurea

Les formes com *auria* semblen preferibles, però sense rebutjar *aurea*.

Hi ha adjectius homòfons pel masc. i fem., però diferenciats en l'escriptura.

teneru tenre tendre
tenera tenra tendra

b) Adjectius d'una terminació:

	cast.	cat.	it
<i>dulce</i>	<i>dulce</i>	<i>dolg</i>	<i>dolce</i>
<i>juvene</i>	<i>joven</i>	<i>jove</i>	<i>giovane</i>
<i>felice</i>	<i>feliz</i>	<i>felig</i>	<i>felice</i>
<i>vir(i)de</i>	<i>verde</i>	<i>vert</i>	<i>verde</i>

Hi ha el pas dels adjectius d'aquesta categoria a l'anterior, coexistent el fem. igual al masc. i un altra d'analogic amb terminació *a*, acabant quasi sempre per vèncer aquest darrer. D'això en rum. no n'hi ha més que un o dos casos; en it. ja n'hi ha uns quants: *allegro, povero, tristo*, essent probable que ja en llatí vulgar existissin les dues terminacions; el cast. i el port. conserven

t bastant bé l'estat llatí. Però el fr. ha destruït completament el llatí en això; *dous* i *vert* eren invariables en fr. primitiu, però aviat aparegueren *dousse* i *verte*. Hi ha residus de la inflexibilitat primitiva en paraules com *grand-père* i *grand-mère*, puix *grand* era d'una sola terminació, sols que més tard, en temps del Renaixement, feren escriure *grand-mère*; també *evidenment* pronunciat com si vingués de la forma masc. i no de la fem., que és d'on se formen sempre els adverbis en *ment*.

El cat. s'acosta més a l'estat llatí, però també hi ha bastants adjectius de dues terminacions que havien sigut d'una.

Quan hi ha dues formes en lluita convé donar la preferència a la forma tradicional, fent inflexibles els qui ho són en llatí; així: *evident*, fem. *evident*, i no *evidenta*; però si al costat de l'analogica l'altra ha desaparegut, cal respectar el fet.

En els adjectius en *-ivol* que tenen avui un fem. analògic, cal admetre aquest fem., que ha triomfat completament.

Hi ha adjectius que tenen flexió en plural, però no'n tenen en sing.: *felig-felig*, pl. *feligos-felices*; el fem. pl. *felices* s'ha d'admetre, però no el sing. fem. *feligu*.

questa colonial espanyola, les relacions hispano-franceses entraren en un període de perillosa tivantor. Cada pas endavant de les tropes espanyoles motivava un clamoreig hostil en els diaris francesos i una accentuació de la desavinença diplomàtica. L'ocupació de Larache i Alcàcer va motivar un agut conflicte i va estar a punt de produir una ruptura de relacions. Entre la premsa de París i la de Madrid va encendre's una violenta polèmica.

Durant tot aqueix llarg període, la França no feu més que contrariar l'expansió militar d'Espanya al Marroc.

¿Com li podem atribuir el foment de aqueixa expansió?

IV

Obligat el govern de Madrid a entrar en «pourparlers» amb el govern de París, hi va haver unes interminables negociacions, intervingudes en part per Anglaterra.

Al capdevall s'arribà a una avinença. Fou regonegut a Espanya el protectorat de una minsa llenca de terra al nord del Marroc. ¿Se va fer tal regoneixement per voluntat de França? Oh, no! Se va fer per toçuderia d'Espanya i per imposició d'Anglaterra.

V

Se suposa que'ls recents pactes de Madrid relatius al Marroc agreujaran i extendran la guerra contra les kàbiles de la zona espanyola.

La suposició ens sembla excessivament lleugera. L'horrible manca de seny del govern de Madrid ha provocat un alçament dels indígenes, i ara, després de mig any d'una nova guerra inútil, no se sab com sortir del tràgic embull. ¿Per ventura ha estat França la que ens ha fet embullar de tant espantosa manera?

Més raonable és suposar, al contrari, que els pactes de Madrid tenen per objecte treure a Espanya de la situació difícil en què es troba al Marroc, mitjançant l'ajuda indirecta, però eficaç, dels francesos. Això representaria, no l'ampliació de la campanya africana, sinó el seu pròxim acabament.

VI

M. Poincaré—diuen aqueixes veus de esquerra—és el representant de la França reaccionaria, militarista i «revancharde»; és un home burgès, estrany al generós esperit de la França revolucionaria.

Totes aqueixes afirmacions me fan l'efecte d'ecos de les passions polítiques franceses dels darrers anys.

Haurem perdut aquí la noció del lloc que ocupen els partits i els homes de França?

En Poincaré no és, certament, un home d'extrema esquerra. Però sempre se li havia fet la justícia de considerar-lo com un

De la Premsa

França i Espanya

Exposició de fets

I

M. Poincaré torna a ésser a França. Se han extingit els darrers sorolls del pas del seguici de la presidència per terres espanyoles. I ara aquí tot és parlar del viatge i de les seves conseqüències, d'«entente» i aliances, de futures guerres i de probables tractats de comerç.

De les esquerres republicanes surten veus de protesta contra la significació de la visita del president de la República francesa. Com responent a una consigna, els amics d'En Lerroux han emprès una violenta campanya de premsa, campanya portada per «El Progreso» amb la mateixa furia boja amb què portà anys enrera aquelles famoses campanyes de la Solidaritat i el procés Rull. L'actitut dels radicals té ben poca valúa moral. Però és el cas que periodistes il·lustres i respectables com En Gabriel Alomar, En Robert Castrovido i En Fabià Vidal, han escrit articles francament oposats a l'«entente» amb França i rudament acusadors per al seu president.

Crec que és injusta aqueixa hostilitat. Apropòsit de la mateixa no vull discutir avui problemes internacionals, orientacions polítiques i econòmiques, preferències doctrinals. Me limitaré a exposar alguns fets, massa oblidats durant aquests dies.

II

Se llança damunt de la República francesa la culpa dels augments militars de mar i terra que s'han iniciat a Espanya. Se presenta la construcció de la segona esquadra com una conseqüència dels pactes amb França.

La veritat és que les tendències a augmentar fortament les forces terrestres i marítimes, venen de molt més lluny. Es això una cosa de tothom sabuda.

La construcció d'una segona esquadra estava ja decidida per les altes esferes des de fa anys. Quan en el Parlament s'aprovà el projecte de la primera esquadra, va anunciar-se el de la segona.

Perquè hem de donar-ne ara la culpa a França?

III

El trist imperialisme espanyol va començar les seves aventures en moments en que les relacions amb la República francesa no eren gaire cordials. La guerra de Melilla, lluny d'ésser el compliment de pactes internacionals amb Anglaterra i amb França, fou mal vista per aquestes potències. S'ha perdut el record de l'agra campanya de la premsa parisenca?

D'ençà que s'obrí al Marroc la nova con-

republicà ferm i provat. La seva intervenció en l'«Affaire» va ésser decisiva. Quan hi havia la convicció general de que'l govern tenia proves irrecusables i evidents de la culpabilitat d'En Dreyfus; quan se deia que en Concell de ministres s'havien exhibit les proves, que no podien publicar-se per raons gravíssimes d'ordre internacional; quan a causa d'això els enemics del capità jueu donaven per segura la seva victòria, En Poincaré, aleshores ministre d'Hisenda, sentí batre el seu cor honrat, i per impuls propi pujà a la tribuna de la Cambra per a declarar solemnement que no hi havia les suposades proves secretes presentades al Consell, puix ell era ministre i no n'havia vist cap. L'efecte de la declaració va ésser immens. Fou el punt de partida de la revisió del procés.

VII

En Poincaré, l'actual president de la República francesa, després del gran trasbals de l'«Affaire», se situà en les fileres de l'agrupament dels republicans de la majoria esquerrista, però que entrà en el Bloc, i sotingué decididament la política laica.

Com a diputat, En Poincaré va votar en pro de la llei de Separació de les Esglésies i l'Estat, i està, per tant, excomunicat per la Església catòlica.

VIII

¿Que En Poincaré és «chauvinista», nacionalista a la francesa, antialemany?

I bé! Ell va ésser, fa dos anys, el president de la comissió senatorial que va dictaminar en pro del tractat franco-alemany sobre l'Àfrica, tractat que posà fi a la crisi perillosíssima oberta pel «cop de Agadir».

En Poincaré defensà aquell tractat al Senat, amb seny i mesura, sostenint la conveniència d'una política de conciliació respecte a l'Alemanya.

¿I qui va combatre aquell tractat, pronunciant dures paraules contra l'Imperi germànic?

Fou En Clemenceau.

En Clemenceau és deu vegades més antialemany i més «revanchard» que En Poincaré.

IX

Oh, la llei de tres anys!

Sí, ja sé que'ls socialistes unificats la qualifiquen de llei de reacció.

Però aqueixa llei fou votada per la quasi unanimitat del Senat francès, ciutadella de la fracció radical enemiga d'En Briand, de En Poincaré i d'En Barthou.

Aquella llei va ésser defensada per En Clemenceau i per En Bourgeois. Caldrà estendre, doncs, sobre aquests dos homes, la acusació de reaccionarisme i de «chauvinisme».

X

Si En Poincaré, al venir a Espanya, ha representat la França «revancharde» i reaccionaria, si és aquesta França la que vol aliar-se amb la monarquia espanyola per a empreses de militarisme i de guerra, ¿on és, dins els partits de govern francesos, dins el mateix partit radical, l'altra França que aquí s'invoca? ¿Quines veus d'esquerra s'han aixecat a França per a desautoritzar a En

Poincaré? ¿On és, on és aqueixa França que s'oposa al pretès crim lliberticida de l'«entente»? ¿On són, a l'hora present, els intel·lectuals, els escriptors, els polítics de la França revolucionaria? Jo no més el sé veure, en aquesta qüestió, darrera el seguici de En Poincaré.

A. ROVIRA I VIRGILI.

(De *El Poble Català*)

El enigma de un banquete

Chocar de copas y rumor de aplausos. El rojo color de la conjunción revolucionaria, diluyéndose al romper en el cristal de la elocuencia, en coloraciones más armónicas. Resplandores de aurora y medias tintas de crepúsculo. Consejos de los que acaban y esperanzas de los que comienzan. El cuartel de inválidos para unos, la gloria de las primeras batallas para otros.

He aquí, entre varias, algunas de las notas que la opinión recogerá mañana en el enigmático ágape.

Alrededor del tribuno asturiano, juvenil, ardiente como un verbo en plena fecundidad, la diestra extendida hacia el porvenir, y la mirada centelleante, retadora de las maldiciones inconscientes que ha de fulminar, el ideal anónimo, los viejos, — la histórica legión castelarina — balbucearán los últimos adioses, — y los jóvenes, los intelectuales, contestarán a la eterna canción del desengaño con el himno triunfal de la esperanza.

Un sol de victoria iluminará el amplio hall del Palace Hotel, y el hijo del pueblo de origen plebeyo, nacido allá en las montañas de la tierra de la Reconquista, al rasgar el velo de los misterios, dirá, entre pompas magnificentes, su palabra definitiva.

No vamos a banquetear. No hemos de buscar en las burbujas del dorado espumante la inspiración senil de nuevas ambiciones.

Ni penitentes ni audaces. Silenciosos, cuasi solitarios, sin perder un minuto de vista el venerable Azcárate, por quien hablarán el «Honor» y el «Deber», nos dirigiremos algunas sencillas preguntas, nos someteremos serenos al postrer examen de conciencia de nuestra vida pública.

¿Hay derecho por una palabra, a mantener eternamente perturbadas la paz de un país?

¿Hay derecho a condenar a un estéril y eterno período constituyente una nación, cohibiendo su desarrollo, imposibilitando su progreso, labrando su decadencia?

¿Hay derecho a sustraer a las funciones del Estado, las tres cuartas partes de cada generación, malogrando una juventud tras

otra, apartando de la administración y del gobierno lo más sano y lo más fuerte?

¿Hay derecho a dividir perpetuamente en castas a los ciudadanos, sin legalidad común, la rebeldía por bandera, la violencia por norma, sin campo de acción, sin horizontes para la intelectualidad nacional, sin puerto de refugio?

¿Hay derecho a sacrificar las reformas posibles y graduadas, los fragmentos de ideal, las realizaciones urgentes, los avances escalonados, la sabia, la patriótica política de los resultados, el fruto del árbol de la democracia, en una palabra, únicamente por la razón de que las hojas, faltas de abono y de cultivo, no ostentan la tonalidad que nos es grata?

Somos sinceramente republicanos. Creemos con honradez en la superioridad de la República sobre la monarquía. Hemos creído hasta ahora en la incompatibilidad permanente, irremediable y fatal del régimen, menos que con las aspiraciones autonomistas, que con las reivindicaciones de la justicia social.

Con Castelar un día dijimos que preferíamos la peor, la más incivil, la más anárquica de las Repúblicas a la mejor y a la más fraternal de las monarquías.

Pero estamos muy lejos de la época en que estos juicios absolutos se cantaron.

Y ante monarquías como la italiana y la inglesa, ante la desaparición sincera y definitiva de los obstáculos tradicionales, ante las dos perspectivas en una demagogia roja salvajista y de una negra reacción dos veces salvajista, es cosa de pensar si el «Deber» y el «Honor» ordenan huir de los dilemas violentos y abrazarse resignados, en espera de más trascendentales tiempos, a una política que del seno de la paz haga surgir el progreso metódico, ordenado y fecundo de una democracia sin calenturas ni estridencias.

A hacer este examen de conciencia vamos a Madrid y nuestra conciencia, con acierto o equivocada, dirá.

EMILIO JUNOY.

(Del *Día Gráfico*).

Los políticos contra España

Si fuera verdad, y quizá lo sea, que las naciones tienen los Gobiernos que se merecen, el cronista diría que España merece ser gobernada caciquilmente y por hombres que consideran que la misión más importante de todo Gobierno es arrimar a la teta del presupuesto a los amigos, y cometer atropellos e injusticias contra los españoles que no se someten a las conveniencias políticas y personales del cacique máximo que ocupa al Poder, algunas veces detentándolo y otras poniendo en peligro, para obtenerlo o conservarlo, a las personas que, por derecho constitucional, eligen a los ministros.

Es tan importante y tan necesario el Gobierno a los pueblos, que actualmente el de España, con graves compromisos internacionales, con arterias abiertas de sangre y hombres en Africa y de familias enteras en todos los puertos nacionales, con una grave crisis económica en el Reino y en el Erario, y con un problema tan importante cual el que plantea al país y a los gobernantes la demanda mancomunal de Cataluña, es tan importante y tan necesario el Gobierno, repito, que con todo ello sobre el tapete nacional, el de España mata el tiempo regateando un día de vida a su disidencia en un ridículo pugilato de programas que son así como una especie de oferta a la nación y a los demás partidos para que le dejen continuar colocando amigos y reventando adversarios, que es toda su labor. Se subasta el Poder; unos postores ofrecen más que otros, pero todos puján, considerando que seguros que estén en el Gobierno o gobernantes que sean, ya les quedará tiempo para resarcirse, en perjuicio de la nación, de las pérdidas que hubiesen tenido en la lucha por conservar la *Gaceta* o por alcanzarla.

Y ante tal espectáculo, tristísimo para todas las personas éticas, sean del partido que fueren, y que demuestra la incapacidad de los Gobiernos españoles para administrar bien los elementos de vida que posee el país, la Cataluña y aun la España que se preocupa de su suerte y que no va a la política contratada por los gobernantes, redactó un proyecto de Administración y de Gobierno regional que llama Mancomunidad y que tiene por objeto la ayuda mutua de los pueblos y de las regiones para hacer, en su bien, aquello que el Gobierno habría de hacer y no hace por falta de aptitud y de buena voluntad.

Son las Mancomunidades una declaración tácita de que los gobernantes de España administran y gobiernan mal la nación, y considerándose capaces, las regiones, de hacer parte de lo que debería y no hace el Gobierno, le piden a éste manera para cuidar lo que él descuida. Es como si un discípulo, diligente, le pidiese permiso a un maestro, perezoso, para aprender, solo, lo que el profesor le debería enseñar.

Aprobado el proyecto por Cataluña, por la Cataluña que se preocupa de su suerte y no va a la política contratada por los gobernantes, una comisión de Cataluña se fué a Madrid a poner el proyecto de las Mancomunidades en manos de Canalejas, el cual, por ser un político de valer propio, de conciencia propia, y por tomar en serio el Gobierno de la nación, hizo suyo el proyecto y lo presentó a las Cortes, a pesar de la opo-

sición que halló dentro del mismo partido liberal. Entonces Romanones, que ya había armado zancadilla a Moret para acercarse a la presidencia del Consejo por bajas de sangre, ya que por méritos propios no podía lograrlo, puso lazo, también, a Canalejas, para derribarlo del Poder aprovechando la enemiga que por el proyecto de las Mancomunidades sentían varios caciques de su partido. Romanones no había estudiado el proyecto ni lo ha estudiado ahora que se dice de él partidario, porque no se toma la molestia de estudiar nada, como buen gobernante español, pero era una coyuntura para acercarse más a la cumbre del Poder y la aprovechó contra toda nobleza y toda seriedad. El discurso que Alcalá Zamora pronunció en el Congreso contra las Mancomunidades, fué un discurso amañado en casa del conde de Romanones. Alcalá Zamora, consultó, con el conde que nos preside, todos los extremos de su discurso y el referido conde le puso el visto bueno, aunque, como siempre, se lo puso tras cortina, apuntando a la Presidencia del Consejo.

Ahora bien, por un azar de la suerte, de la mala suerte y de la mala obra, porque Canalejas no merecía la muerte que obtuvo, Romanones alcanzó, por bajas de sangre, lo que no pudo ni hubiera alcanzado jamás por méritos propios, aún contando entre ellos los más salientes del conde, que son eficacísimos para ser algo en España, el dinero y la intriga; y ha hecho presidente del Consejo a Romanones, después de haber echado violentamente del Poder a García Prieto, que aunque no es un genio, reúne mayores títulos de lealtad y de inteligencia que Romanones, ya hecho presidente del Consejo el conde; hizo como que adoptaba aquel proyecto que él mismo había hecho combatir contra Canalejas a su discípulo y servidor hasta aquel día, Alcalá Zamora; pero adoptó Romanones el proyecto de las Mancomunidades, no convencido de su bondad, porque aún no lo ha estudiado, si no como arma de combate contra los que le disputan el Poder y sin ánimo de convertir en ley un proyecto que, de seguir, quitaría, al mismo Romanones, sus mejores armas de cacique y de mal gobernante.

Tan es ello cierto, que si García Prieto y Montero Ríos hubiesen aceptado uno de los proyectos de los muchos que para unir a los liberales se han propuesto estos días, Romanones hubiera prescindido del proyec-

to de las Mancomunidades, de este proyecto que jamás ha sido ni es de su entendimiento ni de su gusto, aunque otra cosa diga ahora por conveniencia personal.

Con burla y escarnio para Cataluña se ha intentado cimentar una jefatura que, a falta de méritos propios, ha de sujetarse a tributo para ser reconocida. Los políticos que valen, si alguno hay en España, son, o han sido jefes, por imponerse con su talento, y no hurtando al país proyectos de ley que pueden molestar a otros pretendientes al Poder y que son un voto de censura contra todos los gobernantes españoles.

Ningún político es partidario, en España, del proyecto de las Mancomunidades, porque tal proyecto quita poder a los políticos y lo da a los pueblos que desean hacer algo por su prosperidad. Un político sin la facultad de pedir al Poder la construcción de un pueblo o de una carretera, ¿qué valor tendría para la región o el distrito? Un ministro sin el privilegio de su firma para la construcción de una escuela, ¿qué valor tendría para las regiones? Los pueblos dependen de los políticos, porque ¡tal están las leyes! sin los políticos los pueblos no pueden hacer nada; pero si los pueblos pudieran mejorar de condición sin ayuda de los políticos, ¿qué valor tendrían para el país? Actualmente por culpa de los políticos no se hace nada y sin ellos nada puede hacerse. Son una fuerza negativa. En vigor el proyecto de las Mancomunidades, las regiones y los pueblos podrían prescindir de ese parásito español que se llama político, para hacer algo por su bien, que es el bien de todos. De ahí la animadversión que los palatinos de oficio sienten por las Mancomunidades, y mal pensaró Cataluña si piensa que Romanones ha de otorgárselas sin cuenta y razón, exclusivamente personal. Romanones otorgaría las Mancomunidades a España sólo en el caso de que ellas le afianzaran en el Poder y en la jefatura del partido liberal; pero para ello haría falta que el proyecto de las Mancomunidades tuviera tantos y tal suerte de partidarios que constituyeran un peligro para el Gobierno español, porque en España la justicia no se alcanza por ser justa, si no por ser temible.

Para Romanones el Poder está sobre todas las cosas y el proyecto de las Mancomunidades es sólo lastre para el presidente del Consejo de ministros, lastre que tirará si le estorba en el Poder.

Y el cronista pone a contribución su fama de hombre serio y sincero en este caso contra las promesas y las palabras del conde de Romanones, de las que duda por las razones apuntadas y porque, para Romanones,

Goma, Ortopedia, Higiene

Cotons, glaces i benes

Braguers i faixes ventrals a mida

TUSELL GERMANS - Barcelona

Fàbriques:

Goma i cel·luloide.—Font honrada, 3

Apòsits antisséptics.—Vila Vilà, 89

Botigues i magatzems:

● Ronda de Sant Pere, 12.—Fontanella, 20 ●

Enviem catàlegs a Farmàcies i Drogueries

negocio mayor quita menor, a pesar de todas las palabras.

Sin querer y contra su propia voluntad, si tienen alguna, los gobernantes todos van contra España por incapacidad, por pereza y por falta de moralidad política.

La regeneración de España se halla en el país y en la descentralización; la pérdida de España se halla en el Gobierno y en la burocracia que la estruja y centraliza.

Tal están los políticos de conciencia nacional que creen que las Mancomunidades pueden ser ley y pueden dejar de serlo como cualquier otro proyecto de los muchos que se proponen o escriben, y van al cesto por capricho o conveniencia de un cacique o jefecillo de grupo.

No saben que las Mancomunidades es la resurrección y la protesta de un pueblo que

no quiere morir en brazos de los que matan cuanto tocan; de los que prefieren hombres que les den votos, aunque se trate de aventureros y malandrines, a las personas de ocupación lícita e intención leal. Esos gobernantes son de los que mandan a presidio a los honrados sin influencia y de los que protegen a los truhanes que viven de negocios dudosos o de propaganda a tanto la palabra.

En manos de estos hombres está el presente de España. La nación ha de contarlos, si quiere vivir, entre sus peores enemigos. Son los políticos que van contra España y que la matarán.

FEDERICO URALES.

(De *La Publicidad*).

De l'Institut d'Estudis Catalans

Se troben molt avançats els treballs de preparació de la Biblioteca de Catalunya, que no tardarà gaire en poder ser inaugurada.

Els armaris de lo que ha de ser Biblioteca demà, estan ja nodrits de les obres capdals de les varies branques del coneixement humà.

Durant aquests últims mesos han visitat l'Institut el professor Asbhy, director de la Escola Britànica de Roma; don Raimón A. Laval, sub-director de la Biblioteca nacional de Xile, membre de la societat xilena de Geografia, amb la qual ha establert canvi l'Institut; el comte de Lavern; el senyor Galí, professor de l'Escola Industrial de Bilbao; el P. Arnaiz, religiós del Reial Monastir de l'Escorial, acompanyat dels senyors Carreras Artau i Sara Hunter; don L. Bofarull i el senyor Rotllàn de «El Debate» de Madrid; la senyora Bonnemaïson de Verdaguier, presidenta de l'Institut i Biblioteca Popular per a la Dòna; la comtesa de Castellar; i el senyor Raurich, secretari de la Societat Astronòmica de Barcelona.

Durant els últims mesos la Secció de Ciències ha publicat el III volum dels Arxius i el primer fascicle de la Flora Catalana.

— La Secció Històrico-Arqueològica ha publicat el volum IV de l'anuari corresponent als anys 1911 i 1912.

Les publicacions més immediates són: el

volum IV dels Arxius, un nou fascicle de la Flora, els dos primers quaderns de les publicacions que ha començat a donar a llum la Secció Filològica, i els dos primers nombres del Butlletí «Els Parlars Catalans», orgue de l'obra del «Diccionari Català», imprès per la mateixa secció.

— S'està preparant el centenari de la mort de Ramon Lull, que s'escau l'any 1915. L'Institut en aquesta ocasió se proposa publicar una Bibliografia general dels manuscrits lullians a Europa, en la que han treballat els senyors Rubió Balaguer i Ramon d'Alós, el primer dels quals ha estat treballant recentment a les Biblioteques de Alemanya, havent-hi realitzat alguns preciosos descobriments.

Se publicarà també en ocasió de dit centenari una biografia d'impresos lullians que han començat els senyors Duran i Rogent.

— La secció Històrico-Arqueològica ha organitzat una missió d'estudi a l'arxiu de Sant Joan de les Abadesses, de la qual s'ha encarregat el paleògraf mossén Josep Masdeu.

— El professor Eduard Fontseré, baix els auspicis de la Secció de Ciències, ha començat una sèrie d'investigacions metòdiques sobre aerologia, valent-se del llençament de globos a les capes altes atmosfèriques, havent-se inscrit aquest treball en l'organitza-

ció internacional arqueològica, fundada a Alemanya.

— També treballa la Secció de Ciències en la impressió i documentació monogràfica d'una Malacologia de Catalunya, de la qual han redactat el primer fascicle els senyors Bofill, Pach i Chía.

— Durant els últims mesos l'Institut ha estat representat al Congrés de Medicina de Londres pel president de la Secció de Ciències, don Miquel A. Fargas, i en el de Fisiologia de Gröningen (Holanda) pel doctor Pi i Sunyer, havent assistit també al mateix el senyor Bellido, per a portar-hi els seus treballs sobre verins cardíacs, que realitza en col·laboració amb el doctor Pi i Sunyer, i que publicà l'Institut.

El senyor Miret Sans, membre de l'Institut, ha fet donatiu a la Biblioteca de Catalunya d'una col·lecció importantíssima de manuscrits amb els quals se contenen varis fragments de llibres de música, un d'ells de la primera meitat del segle XI. Ha fet, ademés, present d'un exemplar de la seva obra darrera «Les cases de Templaris i d'Hospitalaris a Catalunya».

— També s'ha rebut la nova aplicació «Thirseele», orgue de la «Gesellschaft für Thirscologie», constituïda recentment a Stuttgart a conseqüència del moviment provocat pels prodigiosos treballs de drenatge de Karl Crall a Hebesfelt i de la qual societat és membre el secretari de l'Institut de Ciències don Eugeni d'Ors.

— També s'han rebut llibres i follets, entre ells la «Memoria sobre el funcionament de la Borsa del Treball», «L'idea de l'eternitat en la educació moral», de R. Rucabado; «Notes sobre art», de Torres García; «L'Enseignement prémier en Espagne», per Ibáñez de Ibero; «Viatges científics», del Pare Círrera, etz., etz.

Obres de Josep Carner

Llibre dels Poetes	3 pessetes
Primer llibre de sonets	5 »
Segon llibre de sonets	4 »
Els Fruits Saborosos	1 »
La Malvestat d'Oriana	2 »
Les Monjoies	5 »
L'Idili dels Nyanyos	0'75 cts.

Se troben de venda a la Casa Lluís Gili, Editor i llibrer, Clarís, 82, i a nostra Administració.

— EMPRESA DE POMPES FÚNEBRES —

LA EGIPCIA

SOCIETAT ANÓNIMA

La més important d'Espanya-20 sucursals amb telèfon-Central: Pelayo, 44, telèf. 1,113 ♦ Economia. Veritat en els preus

Important: La Egipcia es la única funeraria que posseeix Cambra de Desinfecció, no servint cap artefacte que no sia previament desinfectat.— NOTA: Acurat i ràpid servei tant a la Capital com a fóra.

AIGUES MINERALS NATURALS
de la
SOCIETAT ANÓNIMA
VICHY CATALÁN

Aigues hipertermals, de temperatura 60°, alcalines, bicarbonat-sòdiques. Sense rival pel **reumatisme**, la **diabetes** i les afeccions del **estómac**, **fetge**, **melsa**. Aquestes aigues, de reputació universal, no mes es venen embotellades i les botelles duen tots els distintius ab el nom de la **Societat Anònima Vichy Catalán**. Cridem la atenció dels consumidors, i molt particularment dels malalts, per tal que no es deixin sorprendre admitint com idèntiques a les nostres aigues d'altres **artificials** que s'ofereixen en aquest mercat amb noms de **fonts imaginaries** que no mes son marques de fàbrica i no fonts de origen.

DE VENTA A TOTES PARTS

Administració: RAMBLA de les FLORS - 18-ent.º

VIUDA DE
JOSEP RIBAS

MOBILIARIS DE LUXE
EN ESTILS CLÁSSICS I MODERNS

INTERIORS COMPLETS

SECCIÓ COMERCIAL
MOBILIARIS

EXTRAORDINARIAMENT BARATOS

METAL-LISTERIA i LÁMPARAS

OBJECTES D'ART

PARQUETS PLEGABLES (PATENTATS)

Despatx: Plaça de Catalunya, 7
Magatzems i Obradors: Consell de Cent, núm. 327

LA HISPANO SUIÇA
Fàbrica de Automòbils Espanyola

Obradors a Barcelona:
Carretera de Ribas, 279
(SAGRERA)
Telèfon 8.250

Telegrames i Telefonemes
Automòbils - BARCELONA

Sucursal a França:
Levallois Perret
(PARIS)

Chassis de turisme de 12/15, 15/20, 30/40 y 45 HP. Els mes ràpits i els mes econòmics de essència i neumàtics.

Chassis per ómnibus i camions, 15/20 y 30/40 HP. Pera transport de passatgers, servei de col·legis i d'hotels i ambulancies sanitaries.

Per transports de 1 1/2, i de 3 tonelades i servei de correus.

Grupes marins, de 6, 15 i 30 HP.

Per canots de recreu, transports de passatgers, serveis de pràctics de ports salvament de nàufregs i auxiliars de barco de pesca.

Obra nova

(Publicació de la Lliga Regionalista)

LES MANCOMUNITATS

Antecedents

La Mancomunitat Catalana
Lley de Mancomunitats

Preu: 50 cèntims

De venda en les llibreries y quioscs

AGUA MINERO : MEDICINAL
NATURAL : PURGANTE

RUBINAT-LLORACH

Recomendada por las Academias de Medicina de Paris y Barcelona, etc., etc.

DIPLOMAS Y MEDALLAS DE ORO

PURGANTE SIN RIVAL EN EL MUNDO

Combate eficazmente la constipación pertinaz del vientre, infartos crónicos del hígado y bazo, obstrucciones viscerales, desórdenes funcionales del estómago e intestinos, calenturas, depósitos biliosos, calenturas tifoideas, congestiones cerebrales, afecciones herpéticas, fiebre amarilla, escrófulas, obesidad (gordura); NO EXIGE REGIMEN NINGUNO.—Como garantía de legitimidad, exigir siempre en cada frasco la firma y rúbrica del **Dr. Llorach**, con el esudo encarnado y etiqueta amarilla. Desconfiar de imitaciones y substituciones.

— VENDESE EN FARMACIAS, DROGUERIAS Y DEPÓSITOS DE AGUAS MINERALES —

Administración: Calle Cortes, 648 - BARCELONA

Nadie debe estar en su casa sin una botella de agua Rubinat - Llorach